

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY 2021

SPIS TREŚCI

› LIST OD KIEROWNICTWA	4
› OBSZARY DZIAŁANIA FUNDACJI	8
› DWUDZIESTY DRUGI ROK DZIAŁALNOŚCI	
RÓWNAMY SZANSE W EDUKACJI	9
WSPIERAMY ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH	20
DZIELIMY SIĘ DOŚWIADCZENIEM POLSKIEJ TRANSFORMACJI	33
MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	38
› LUDZIE, PROJEKTY, INICJATYWY	40
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2021 R. ORAZ RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	54
SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	56
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2021 R.	58
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.	61
› RADA DYREKTORÓW	74
› ZARZĄD I PRACOWNICY	75

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady
Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele!

Raport Roczny Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, który mamy zaszczyt Państwu zaprezentować podsumowuje działalność Fundacji w 2021 roku, jednak ostateczny kształt uzyskuje on w czerwcu tego roku, w ślad za przyjęciem przez Radę Dyrektorów PAFW zaudytowanego Sprawozdania Finansowego za rok miniony.

To niezwykle trudny czas; od kilku miesięcy trwa wojna w Ukrainie, która wywiera ogromny wpływ na nas wszystkich, także na działalność naszej Fundacji oraz innych organizacji pozarządowych w Polsce.

W reakcji na brutalną agresję Rosji z 24 lutego, Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności wraz z organizacjami partnerskimi podjęła aktywne działania na rzecz obywateli walczącej Ukrainy. Zarówno w swoich programach o charakterze międzynarodowym jak i krajowym, Fundacja uruchomiła rzeczowe i finansowe wsparcie dla ludności cywilnej w Ukrainie. Objęło ono sprzęt medyczny, leków, żywność, transport, a także koordynację inicjatyw pomocowych. Jednocześnie PAFW włączyła się w pomoc dla uchodźców wojennych w Polsce. Na realizację tych celów, tuż po wybuchu wojny, Fundacja przekierowała ze swojego bieżącego budżetu ponad 3 miliony złotych. W pierwszej kolejności staraliśmy się odpowiedzieć na potrzeby byłych i obecnych ukraińskich uczestników trzech międzynarodowych programów Fundacji: Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda, „Przemiany w Regionie” (RITA) i „Study Tours to Poland” (STP). W latach 2000-2022 w ramach tych przedsięwzięć gościło w Polsce 8426 obywateli Ukrainy, w tym 541 Kirklandystów, 1330 uczestników programu „RITA” oraz 6575 uczestników wizyt studyjnych, a wśród nich 4477 profesjonalistów i 2098 studentów.

Pragnąc wzmocnić wysiłki polskich organizacji pozarządowych spieszących z pomocą ukraińskim sąsiadom, w marcu tego roku Rada Dyrektorów Fundacji podjęła decyzję o wyasygnowaniu dodatkowych środków i utworzeniu specjalnego programu grantowego – „Wspieramy Ukrainę” – z budżetem 4 milionów złotych. Przyczynia się on zarówno do rozszerzenia działań polskich organizacji podejmowanych we współpracy ze swoimi partnerami w Ukrainie, jak i do tych, które realizują w Polsce na rzecz ukraińskich uchodźców. Program jest zarządzany przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Miniony rok, podobnie jak 2020, upłynął pod znakiem pandemii COVID-19 a obostrzenia pandemiczne nadal silnie wpływały na realizację programów Fundacji, czego efektem było organizowanie w formule online większości szkoleń, seminariów, warsztatów oraz innych spotkań.

Uruchomiony w kwietniu 2020 roku „Fundusz Pomocowy dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw Obywatelskich” nadal wspierał działania podejmowane przez NGOs na rzecz łagodzenia skutków pandemii, a także oferował pomoc tym organizacjom, które w wyniku pandemii znalazły się w trudnej sytuacji. Oferta programu została skierowana zarówno do organizacji zaangażowanych w programy PAFW, takich jak Ośrodki Działaj Lokalnie, jak i tych, które wcześniej nie współpracowały z Fundacją, ale ich działania pokrywają się z fundacyjną misją. W ramach pierwszej edycji „Funduszu Pomocowego”, prowadzonej do końca 2021 roku, dotacje na łączną kwotę ponad 5 milionów złotych otrzymało 158 organizacji. Dzięki tym środkom w całej Polsce podjęto wiele społecznie istotnych

przedsięwzięć, które różnią się tematyką, rodzajem i formami interwencji. Obecnie dominują w nich inicjatywy związane z edukacją, angażujące dzieci, młodzież, nauczycieli, opiekunów i rodziców. Motywem wiodącym tych projektów jest równanie szans edukacyjnych; jego znaczenie nabrzmiało bowiem w wyniku długiego okresu nauczania w trybie zdalnym podczas pandemii.

Pomimo pandemicznych ograniczeń, w minionym roku Fundacja rozszerzyła kilka wcześniej realizowanych programów i zainicjowała nowe przedsięwzięcia.

Dotyczy to między innymi Programu Rozwoju Bibliotek; w styczniu 2021 roku została uruchomiona jego IV runda, w całości finansowana ze środków PAFW. Oprócz działań skierowanych do sieci blisko 4 tysięcy bibliotek uczestniczących już w programie, wsparcie uzyskało kolejne 247 placówek bibliotecznych z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców. Kompleksowa oferta obejmuje szkolenia i doradztwo, zakup sprzętu, a także pomoc w przygotowaniu planów rozwojowych odpowiadających na zdiagnozowane wcześniej potrzeby lokalnych społeczności.

Nowym programem PAFW jest „Zielony Lider”, którego Realizatorem została Fundacja Sendzimira. Ma on na celu wspieranie lokalnych liderów w budowaniu wiedzy i kompetencji służących prowadzeniu działań związanych z ochroną środowiska i klimatu, a także skutecznemu pozyskiwaniu funduszy na ich realizację, zwłaszcza z Unii Europejskiej.

Wśród nowych przedsięwzięć warto odnotować też pilotażowy projekt „Media Forum. Rozwój Lokalny”, realizowany w ramach programu „Pro Publico Bono” przez Stowarzyszenie „ROTA”. Oferuje on działania na rzecz rozwoju zawodowego dziennikarzy mediów lokalnych, czemu służy cykl szkoleń prowadzonych przez doświadczonych dziennikarzy oraz innych ekspertów. Projekt ten powinien przyczynić się do wzmocnienia roli lokalnych mediów w budowaniu kapitału społecznego i aktywizowaniu społeczności lokalnych.

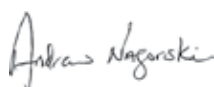
Przed kilkoma miesiącami powitaliśmy w Warszawie Ambasadora Marka Brzezinskiego. Cieszymy się, że syn Profesora Zbigniewa Brzezińskiego, wielkiego Polaka i Amerykanina, silnie zaangażowanego w powstanie i działalność naszej Fundacji, będzie Gościem Honorowym Rady Dyrektorów PAFW podczas pełnienia swojej misji w Polsce.

W maju tego roku z członkostwa w Radzie Dyrektorów PAFW zrezygnowała Carla Skodinski, która przez osiem lat pełniła bardzo istotną funkcję Przewodniczącej Komitetu Inwestycyjnego Fundacji. Carla odegrała kluczową rolę we wzmacnianiu finansowego potencjału naszej organizacji, co umożliwiło rozszerzenie jej działalności programowej. Z racji objęcia funkcji Ambasadora Stanów Zjednoczonych w Serbii, w 2022 roku z członkostwa w Radzie zrezygnował Christopher R. Hill, którego wiedza i doświadczenie były nam niezwykle pomocne. Natomiast w gronie Członków Rady Dyrektorów PAFW bardzo serdecznie witamy Angelę Brav oraz Ambasadora Stephena Mulla.

Podsumowując miniony rok chcielibyśmy gorąco podziękować wszystkim naszym Współpracownikom, Partnerom, a także innym instytucjom, organizacjom i osobom zaangażowanym w przedsięwzięcia PAFW. Słowa szczególnego uznania składamy Członkom Rady Dyrektorów Fundacji, którzy niezmiennie angażowali się w jej rozwój i swoją życzliwością oraz wiedzą wspierali nasz Zespół.

W tym wyjątkowym czasie pragniemy wyrazić naszą najgłębszą solidarność z bohatersko walczącą Ukrainą. Obyśmy jak najszybciej mogli mówić o tej wojnie w czasie przeszłym, dziękując tym wszystkim, którzy doprowadzili do ostatecznego zwycięstwa. Drodzy ukraińscy Przyjaciele: Слава Україні!

Nowy Jork - Warszawa, czerwiec 2022 r.

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Obszary działania Fundacji

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	10
› RÓWNAĆ SZANSE	11
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	12
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	14
› PROJEKTOR – WOŁONTARIAT STUDENCKI	15
› STYPENDIA POMOSTOWE	16
› UNIwersytety TRZECIEGO WIEKU (UTW)	18

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	21
› DZIAŁAJ LOKALNIE	22
› SEKTOR 3.0	24
› LIDERZY PAFW	25
› PRO PUBLICO BONO	26
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	27
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	29
› ZIELONY LIDER	31
› FUNDUSZ POMOCOWY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ INICJATYW OBYWATELSKICH	32

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	35
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	36
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	37
› MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	38

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	10
› RÓWNAĆ SZANSE	11
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	12
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	14
› PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI	15
› STYPENDIA POMOSTOWE	16
› UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	18

ENGLISH TEACHING

Realizowany od 2000 roku program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi, a tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach.

Promując naukę języka angielskiego, „English Teaching” pobudza i rozwija różnorakie inicjatywy społeczne. Ich efekty często wykraczają poza założony cel, co wyraża się w ogólnej aktywizacji społeczności lokalnych. Działania programu kierowane są głównie do nauczycieli języka angielskiego uczących w szkołach podstawowych oraz w przedszkolach na terenach wiejskich i w małych miastach. W poprzednich latach wiele inicjatyw realizowanych było w gimnazjach. W ofercie programu znajdują się szkolenia dla nauczycieli połączone z możliwością prowadzenia przez nich projektów z uczniami, a także pomoc w przygotowaniu takich projektów w formie szkoleń i doradztwa.

W latach 2000-2021, poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z małych miejscowości, dofinansowano 1116 projektów, w wyniku których w wielu szkołach powstały kluby miłośników kultury anglosaskiej i języka angielskiego, biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz koła teatralne. Organizowano liczne konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. Dzieci i młodzież otrzymały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów oraz uczestnictwa w lekcjach

prowadzonych przez „native speakers”. W projektach uczestniczyło bezpośrednio ok. 72 tysiące uczniów i 4700 nauczycieli, a pośrednio ponad 170 tysięcy rodziców oraz innych przedstawicieli lokalnych społeczności.

Oferta programu to także szkolenia metodyczne „Weekends with English Teaching” dla nauczycieli angielskiego z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców. Dotychczas przeprowadzono 142 takie szkolenia, a łącznie wzięło w nich udział 6513 osób.

Najaktywniejsi nauczyciele uczestniczący w programie mają możliwość poszerzania swoich kompetencji podczas trzytygodniowej Letniej Szkoły „Teaching English to Speakers of Other Languages” (TESOL), organizowanej przez Uniwersytet Gonzaga w USA.

W ramach programu zorganizowano 17 ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz przedstawicieli zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw; uczestniczyło w nich łącznie blisko 9000 osób. Te coroczne spotkania służą między innymi rozwojowi sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego z małych

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

1116 projektów dofinansowano poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

9.058.784 USD

w tym 172.765 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.englishteaching.org.pl

miejsowości, są wspierane przez portal społecznościowy i regularne e-newsy o innych inicjatywach edukacyjnych, takich jak granty na projekty, szkolenia, czy konkursy.

Od 2015 roku, z inicjatywy Ambasadorów English Teaching – najaktywniejszych nauczycieli uczestniczących w programie – działa Ogólnopolskie Stowarzyszenie Anglistów „English Teaching”, którego głównym celem jest doskonalenie zawodowe nauczycieli angielskiego, szczególnie z małych miejscowości, a także prowadzenie działań rzeczniczych.

W latach 2020-2021, w związku z ograniczeniami pandemicznymi, na ofertę programu złożyły się przede wszystkim

szkolenia online, a także cotygodniowe webinaria prowadzone przez ekspertów i trenerów we współpracy z InstaLing; łącznie wzięło w nich udział ponad 50 tysięcy osób. Nie odbyło się coroczne spotkanie „English Teaching Market”. Nauczyciele języka angielskiego, współpracujący z programem, otrzymali wsparcie w zakresie metod i technik zdalnego nauczania języka angielskiego. Projekty językowe dla uczniów realizowane od września przez nauczycieli zostały w znacznej mierze przeprowadzone w formule online. ●

RÓWNAĆ SZANSE

Celem prowadzonego od 2001 roku programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży z terenów wiejskich i małych miast, poprzez podnoszenie ich kompetencji i rozwój umiejętności społecznych, takich jak praca w zespole, umiejętność planowania swoich działań, a także zdolność pozyskiwania wsparcia dla realizacji wytyczonych celów.

Efekty 20 lat programu to przede wszystkim 3200 projektów z udziałem ok. 149 tysięcy uczestników (pośrednio wzięło w nich udział blisko 480 tysięcy osób), a także aktywizacja i integracja lokalnych środowisk wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży.

W ramach programu organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki oraz grupy nieformalne ubiegają się o dotacje na projekty, które pobudzają aspiracje dzieci i młodzieży, sprzyjają rozwijaniu ich umiejętności osiągnięcia samodzielnie i realistycznie postawionych celów,

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

3200 projektów z udziałem około
149 000 uczestników – pośrednio wzięło
w nich udział ponad **480 000 osób**
– zrealizowano w ramach programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

17.423.247 USD

w tym 443.795 USD w 2021 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży (2001-2021)

Fundacja Civis Polonus

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.rownacsanse.org.pl

kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnego środowiska. Dzięki realizowanym projektom młodzi ludzie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły.

W 2021 roku dofinansowano 101 projektów. Wśród nich są inicjatywy służące, między innymi, promocji działań proekologicznych, zagospodarowania przestrzeni publicznej przez młodzież (malowanie murali, pielęgnacja zieleni miejskiej), poszerzeniu zakresu działań edukacyjno-kulturalnych dla młodzieży, na przykład poprzez organizację gier terenowych, czy wystawianie spektakli teatralnych.

Ofertę programu uzupełniają szkolenia dla koordynatorów projektów – podnoszą ich kwalifikacje, uczą prowadzenia projektu z położeniem nacisku na angażowanie młodzieży jako aktywnego twórcy, uczestnika i bezpośredniego realizatora podejmowanego przedsięwzięcia. Oferta szkoleniowa dla koordynatorów obejmuje również tematykę wykorzystania nowoczesnych technologii w zarządzaniu i promocji projektów edukacyjnych.

Ważnym komponentem programu są także Lokalne Fora „Równać Szanse”, organizowane cyklicznie przez organizacje biorące udział w programie. Fora są miejscem, gdzie instytucje i osoby zaangażowane w swoich środowiskach w działania na rzecz młodzieży prowadzą dyskusje na temat wykorzystania potencjału środowiska lokalnego, a także przełamywania barier pomniejszających szanse rozwojowe młodych ludzi z małych miejscowości.

Pandemia koronawirusa znacząco ograniczyła możliwości organizacji jubileuszu 20-lecia programu przypada-

jącego na 2021 rok. Jednym z jego elementów był specjalny konkurs grantowy, w ramach którego 13 lokalnych organizacji pozarządowych zorganizowało wydarzenia promujące program w swoich społecznościach – między innymi spotkania z uczestnikami i koordynatorami projektów, wystawy zdjęć i plakatów powstałych w trakcie realizacji projektów oraz lokalne gry terenowe odkrywające miejsca związane z inicjatywami realizowanymi w ramach „Równać Szanse”. Dorobek 20-lecia programu był również szeroko prezentowany w ramach kampanii multimedialnej w mediach społecznościowych.

Poprzez program Fundacja wspiera inicjatywę Klubów Młodego Odkrywcy (KMO), będącą kontynuacją projektu modelowego zainicjowanego w ramach programu w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe, obecnie realizowaną przez Centrum Nauki Kopernik. Celem Klubów Młodego Odkrywcy jest popularyzacja wśród dzieci i młodzieży zainteresowania naukami ścisłymi. Ich formuła umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych, łatwo dostępnych materiałów. W minionym roku odbyła się dziewiąta międzynarodowa edycja Forum Klubów Młodego Odkrywcy, która w związku z pandemią została zorganizowana online. W wydarzeniu wzięło udział ponad 1700 osób z Armenii, Gruzji, Niemiec i Polski. Forum jest platformą kontaktów i wymiany doświadczeń, służy również promocji klubów. Sieć KMO liczy obecnie blisko 800 jednostek; należy do niej również ponad 180 KMO działających w Gruzji. ●

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

W ramach programu, realizowanego od 2000 roku, prowadzone są kompleksowe działania na rzecz podniesienia poziomu polskiej oświaty z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych. Poprawa jakości pracy szkół odbywa się głównie poprzez szkolenia nauczycieli i dyrektorów szkół, zwłaszcza z terenów wiejskich i małych miast.

„SUS” wprowadza w codzienną praktykę szkół autorski system zapewniania jakości, który wpływa na poprawę efektów nauczania. Odbywa się to dzięki zwiększeniu kompetencji i autonomii zespołu nauczycielskiego, wzmocnieniu pozycji dyrektora oraz poprawie pracy zespołowej. Program oferuje kursy internetowe dla nauczycieli, warsztaty dla rad pedagogicznych, studia podyplomowe i konferencje dla dyrektorów, w czasie których uczestnicy poznają zasady oceniania kształtują-

cego oraz innych praktyk edukacyjnych. Uczestniczące w programie szkoły wypracowują rozwiązania służące doskonaleniu pracy nauczycieli, monitorują rezultaty podejmowanych działań, dzielą się między sobą najlepszymi praktykami. Efektem realizacji programu „SUS” jest podniesienie jakości w kluczowych obszarach pracy szkół, jakimi są: skuteczność nauczania i uczenia się uczniów, organizacja pracy szkoły jako instytucji uczącej się, a także współpraca szkoły ze środowiskiem zewnętrznym.

W ciągu 21 lat w programie uczestniczyło około 10 tysięcy szkół, z czego 3 tysiące w jego zasadniczej części, której celem jest całościowy rozwój szkoły między innymi przez stosowanie oceniania kształtującego. Szkoleniami oferowanymi w ramach różnych komponentów „SUS” zostało objętych ponad 160 tysięcy nauczycieli.

Od roku szkolnego 2017/18 realizacja programu „SUS” przebiega w nowych uwarunkowaniach zewnętrznych, wynikających z szerokich zmian w systemie polskiej oświaty wprowadzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Po dostosowaniu swoich działań do nowej sytuacji, program nadal cieszy się dużą popularnością wśród nauczycieli i szkół w całej Polsce.

W 2021 roku oferta programu „SUS” była na bieżąco dostosowywana do warunków pandemicznych. W kursach online, webinarach, ale także spotkaniach stacjonarnych poświęconych metodom pracy z uczniami udział wzięło ponad 10 tysięcy nauczycieli i dyrektorów szkół.

Oprócz organizowanych na szeroką skalę szkoleń i warsztatów dla rad pedagogicznych, w ramach „Nauczycielskiej Akademii Internetowej” (NAI) oferowane są e-kursy dla nauczycieli różnych przedmiotów ze wszystkich typów szkół oraz przedszkoli. Przygotowują one do stosowania nowoczesnych metod i technik w pracy z uczniami. „NAI” oferuje 8 różnego typu rocznych kursów, w których każdorazowo udział bierze około 800 nauczycieli. W minionym roku największą popularnością cieszył się kurs poświęcony metodom edukacji zdalnej.

Wieloletnie doświadczenia programu „SUS” wykorzystywane są w różnych inicjatywach edukacyjnych finansowa-

nych ze środków unijnych. Należą do nich między innymi: „Akademia Uczniowska”, „Cyfrowa Szkoła”, „Akademia Liderów Oświaty Szkoły Uczącej Się” (ALO SUS), czy zainaugurowana w 2019 roku „Szkoła dla Innowatora”. Ich celem jest kształtowanie wśród uczniów kompetencji niezbędnych w dorosłym życiu, poprzez promowanie wśród nauczycieli i dyrektorów szkół innowacyjnych metod nauczania, oceniania, a także organizacji pracy szkoły. Dotychczas w inicjatywach tych wzięło udział ponad 10 tysięcy szkół.

We współpracy z Collegium Civitas kontynuowane były Studia Podyplomowe dla Liderów Oświaty, w których od 2005 roku uczestniczyło ponad 500 dyrektorów szkół. Wobec wyzwań związanych z pandemią i edukacją zdalną uruchomiony został również cykl spotkań „Odporna szkoła”, w których regularnie bierze udział ok. 300 przedstawicieli kadry zarządzającej oświatą.

PAFW jest partnerem przedsięwzięcia „Szkoła z Klasą”, promującego nowoczesne rozwiązania edukacyjne wśród szkół i nauczycieli, wykorzystującego nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, metodę design thinking oraz metodykę Agile. Łącznie wzięło w nim udział ponad 9 tysięcy szkół z całej Polski oraz około 150 tysięcy nauczycieli. Stanowi ono kontynuację rozpoczętej w 2002 roku akcji „Szkoła z Klasą”, która powstała z inspiracji „SUS”, a prowadzona była przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą”. W przeszłości rozszerzenie akcji stanowiły takie inicjatywy, jak: „Nauczyciel z Klasą”, „Lego, Cogito, Ago”, „Uczeń z Klasą” i „Szkoła Myślenia”. W roku 2020 akcja prowadzona była przede wszystkim w formie online – z licznych webinarów, zdalnie prowadzonych szkoleń

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

10 000 szkół uczestniczyło w programie w ciągu 21 lat. Szkoleniami oferowanymi w ramach „SUS” zostało objętych **160 000 nauczycieli**.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

14.685.474 USD

w tym 826.616 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Centrum Edukacji Obywatelskiej

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.sus.ceo.org.pl

i spotkań skorzystało ponad 10 tysięcy nauczycieli. Do 19. edycji akcji „Szkoły z Klasą”, rozpoczętej w 2021 roku, udział zgłosiło 80 szkół z całej Polski. Aktywności zostały dostosowane do warunków wynikających z pandemii. Nauczyciele uczestniczyli w warsztatach i spotkaniach prowadzonych online, w czasie których poznawali róż-

ne metody pracy z uczniami, również do wykorzystania w edukacji zdalnej. Uruchomiony został też Klub Szkoły z Klasą, do którego zgłosiło się ponad 200 nauczycieli uczestniczących w akcji w poprzednich latach. ●

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

Szkoła Edukacji jest wspólnym przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Uniwersytetu Warszawskiego, której program powstał w ścisłej współpracy z renomowanym ośrodkiem kształcenia nauczycieli – Columbia University Teachers College w Nowym Jorku. To jedyne w Polsce studia podyplomowe dające uprawnienia nauczycielskie, które odbywają się w trybie stacjonarnym.

O becnie studia są bezpłatne, a studenci mogą ubiegać się o stypendium pomagające w pokryciu kosztów utrzymania, a także o miejsce w akademiku UW.

W szóstej edycji studiów (rok akademicki 2021/22), udział bierze 30 studentów na czterech ścieżkach kształcenia: polonistycznej, matematycznej, historii i wiedzy o społeczeństwie, a także biologii z przyrodą oraz – dodatkowo – 12 studentów na ścieżce psychologiczno-pedagogicznej prowadzonej we współpracy z Wydziałem Biologii UW.

Integralną częścią kształcenia nauczycieli w SE są codzienne praktyki w szkołach. Studenci spędzają zatem czas zarówno na zajęciach akademickich jak i w klasie – obserwują lekcje, współprowadzą i samodzielnie prowadzą je, uczestniczą w radach pedagogicznych oraz w zebraniach z rodzicami. Doświadczenia szkolne są na bieżąco omawiane podczas zajęć akademickich. Szkoła Edukacji odpowiada za jakość praktyk, blisko współpracując z siecią starannie wybranych placówek szkolnych z Warszawy i okolic. W warsztatach i spotkaniach konsultacyjnych uczestniczy blisko 100 nauczycieli ze szkół praktyk.

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

4000 osób wzięło udział w 2021 roku w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i spotkaniach online, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę Edukacji w pracy ze studentami.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

6.173.509 USD

w tym 1.157.486 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:
Fundacja Dobrej Edukacji

WIĘCEJ INFORMACJI:
www.szkoledukacji.pl

Studenci mają także zapewnioną indywidualną opiekę tutorów ze Szkoły Edukacji. Zajęcia akademickie odbywają się w małych grupach. Duży nacisk położony jest na dyskusję i systematyczne poddawanie refleksji postępów w nauce. Zajęcia prowadzą osoby z doświadczeniem w pracy szkolnej, aktywnie zajmujące się edukacją, patrzące z różnych perspektyw: nauczycieli-praktyków, akademików, pasjonatów oświaty. Wykładowcy Szkoły Edukacji reprezentują różne ośrodki akademickie, zostali przeszkoleni przez wybitnych amerykańskich i europejskich specjalistów w zakresie kształcenia nauczycieli.

Przy Szkole Edukacji PAFW i UW działa Biuro Absolwenta – oferujące długofalowe wsparcie dla byłych studentów Szkoły, także w znalezieniu zatrudnienia w zawodzie. Absolwenci, obecnie ok. 150 osób, stale współpracują z wykładowcami SE, na bieżąco doskonalą swój warsztat pracy i wymieniają się szkolnymi doświadczeniami. Placówki oświatowe zatrudniające absolwentów, mogą korzystać z różnych szkoleń oferowanych przez Szkołę Edukacji.

Od 2017 roku na ofertę SE składają się także kursy doskonalące dla czynnych zawodowo nauczycieli z dydaktyki literatury i języka polskiego, matematyki, biologii, historii oraz kompetencji wychowawczych i komunikacyjnych. Rozwijają one umiejętności przedmiotowe i wy-

chowawcze nauczycieli. W roku akademickim 2020/21 w kursach uczestniczy ok. 100 osób.

Nowością jest realizowany od 2021 roku komponent badawczy, w ramach którego prowadzonych jest 8 projektów poświęconych naukowej weryfikacji metod i narzędzi dydaktycznych wykorzystywanych w pracy Szkoły Edukacji.

Dobre praktyki wypracowane w Szkole Edukacji są upowszechniane nie tylko w szkołach, ale i wśród instytucji odpowiedzialnych za kształcenie i doskonalenie nauczycieli. W 2021 roku, w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i webinarach, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez SE w pracy ze studentami, udział wzięło ponad 4 tysiące osób.

Od 2020 roku zajęcia akademickie, praktyki szkolne, kursy doskonalenia zawodowego, a także wydarzenia edukacyjne są prowadzone przede wszystkim zdalnie. Kadra SE zmodyfikowała program nauczania tak, aby dostosować jego realizację do szczególnych warunków związanych z pandemią COVID-19.

W zarządzanie oraz rozwój Szkoły Edukacji zaangażowana jest Fundacja Dobrej Edukacji, utworzona przez PAFW w 2014 roku. Szkoła Edukacji mieści się w budynku Centrum Nowych Technologii UW (CENT) w Warszawie. ●

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu 2-3 osobowe grupy studentów-wolontariuszy realizują przygotowane przez siebie projekty rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Są one prowadzone w czasie wolnym od zajęć w trakcie roku szkolnego oraz w wakacje i ferie.

Projekty dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności; to na przykład zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne lub lingwistyczne. Poprzez promocję pozytywnych wzorców osobowych program zachęca uczniów do rozwijania swoich zdolności, zaś wśród studentów kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności i solidarności, umożliwiając im jednocześnie realizację własnych pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formule.

Od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 40 tysięcy projektów edukacyjnych w blisko 3 tysiącach szkół, z udziałem 15 tysięcy studentów-wolontariuszy oraz ok. 439 tysięcy uczniów.

Program wsparli dwaj byli premierzy: Prof. Jerzy Buzek

i Prof. Marek Belka, którzy w 2007 roku, jako wolontariusze, w okresie wakacji prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w kilku gminach wiejskich. W 2012 roku Fundacja Rozwoju Wolontariatu, we współpracy z Kancelarią Prezydenta Bronisława Komorowskiego, zrealizowała projekt „Nowoczesny Patriotyzm”, w ramach którego Ministrowie i Doradcy Kancelarii Prezydenta RP odwiedzili szkoły w małych miejscowościach. Projekt miał na celu upowszechnianie wiedzy o patriotyzmie, kształtowanie obywatelskich postaw wśród młodych ludzi, zapoznanie ich z lokalnymi tradycjami i narodowymi symbolami oraz krzewienie tolerancji i szacunku.

Od 2011 roku regularnie prowadzony jest proces monitoringu i ewaluacji projektów realizowanych w programie przez studentów-wolontariuszy. Służy to zarówno pomiarowi bezpośrednich wyników przedsięwzięcia, jak

i rozpoznawaniu jego oddziaływania na dłuższą metę. Wśród największych korzyści studenci-wolontariusze wymieniają możliwość zdobycia nowych, praktycznych doświadczeń, rozwój umiejętności komunikacyjnych, nawiązywanie znajomości, a także dostrzeżenie oraz docenienie ich działań społecznych przez uczelnie. I, co szczególnie istotne, korzyści z udziału w „PROJEKTORZE” dostrzegają placówki oświatowe, należą do nich: poszerzenie oferty edukacyjnej, zwiększenie atrakcyjności szkoły, a także pozytywny odbiór programu przez rodziców.

Z uwagi na pandemię koronawirusa, w 2020 roku w programie dominowały działania prowadzone w formule online. W ramach kampanii „Zmontuj wiedzę na odległość” wolontariusze „PROJEKTORA” przygotowali

inspirujące multimedialne materiały edukacyjne, które były wykorzystywane przez uczniów, nauczycieli oraz rodziców. Inicjatywa cieszyła się dużym zainteresowaniem w mediach społecznościowych – łącznie trafiła do blisko 450 tysięcy odbiorców. W innej akcji, mającej na celu dzielenie się przez studentów-wolontariuszy doświadczeniami z praktycznych aspektów studiowania, zorganizowano 12 webinarium, w których wzięło udział ponad 2600 maturzystów z całej Polski.

W latach 2005-2010 Realizatorem programu było Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza”. Następnie, do roku 2017, program był prowadzony przez Fundację Rozwoju Wolontariatu. ●

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

40 500 projektów edukacyjnych
w blisko 3000 szkołach, z udziałem
15 000 studentów-wolontariuszy
oraz ok. **439 000 uczniów**
przeprowadzono od 2003 roku
w całej Polsce.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7.973.906 USD

w tym 320.547 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.projektor.org.pl

STYPENDIA POMOSTOWE

Przedsięwzięcie to zostało zainicjowane w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem, jaki stanowiła wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program miał ułatwić uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, zwłaszcza z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów.

Od początku „Stypendia Pomostowe” były wspólnym przedsięwzięciem wielu partnerów. Obecnie jest ono finansowane przez Polsko-Amerykańską Fun-

dację Wolności, Narodowy Bank Polski, Fundację Wspomagania Wsi, Fundację BNP Paribas. Partnerami jest również koalicja ok. 90 lokalnych organizacji pozarząd-

dowych. Przedsięwzięcie jest realizowane przy pomocy organizacyjnej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dawniej Agencji Nieruchomości Rolnych) i we współpracy z Centrum im. Profesora Bronisława Geremka oraz Fundacją „Stocznia”. Na realizację programu Partnerzy przeznaczyli dotychczas ponad 123 mln zł. Od początku istnienia programu przyznano ponad 26 tysięcy stypendiów, w tym blisko 18 tysięcy na pierwszy rok studiów.

W ramach akcji „Dyplom z Marzeń”, której celem jest zachęcenie i wsparcie kolejnych lokalnych organizacji pozarządowych do realizacji inicjatyw stypendialnych zgodnych z ideą Programu Stypendiów Pomostowych, od 2006 roku 153 takie organizacje zaangażowały się w pomoc dla ponad 6500 stypendystów.

Z upływem lat program przekształcał się w coraz bardziej rozbudowany system stypendialny, którego oferta wykraczała poza pomoc na pierwszym roku studiów. Obecnie stypendyści, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce mają szansę uzyskać wsparcie także w kolejnych latach nauki: na II roku studiów – w ramach konkursu „Prymus”, stypendia korporacyjne na III i IV roku, stypendia w ramach inicjatywy „Studiuje za Granicą” oraz stypendia doktoranckie. Oferta programu to także stypendia językowe, warsztaty przygotowujące stypendystów do wejścia na rynek pracy, jak i do wyzwań wynikających z cyfryzacji, a także konferencje „Naukowy Start”.

Program oferuje również wakacyjne staże w USA, organizowane we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie (Polish-American Internship Initiative). W latach 2011-2019, 111 studentów od-

było staże w trzynastu korporacjach: Archer Daniels Midland Company, Boeing, Chevron North America, Citigroup, GE Hitachi Nuclear Energy, MoneyGram, Pittsburgh Glass Works LLC, Raytheon BBN Technologies, Sikorsky Aircraft Corporation, Westinghouse Electric Company, Discovery Inc., Planting Arboretum Fields, Broadmoor Resort. Ponadto, dzięki współpracy z Transatlantic Future Leaders Forum, 46 studentów zrealizowało staże w Kongresie Stanów Zjednoczonych.

W przeszłości jednym z segmentów programu były stypendia naukowe skierowane do wyróżniającej się w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w prywatnych szkołach biznesu. W latach 2001-2014 przyznano blisko 7 tysięcy takich stypendiów.

Jak wynika z przeprowadzonych wśród stypendystów pomostowych badań, 98 procent absolwentów programu uważa, że stypendium w znacznym stopniu wpłynęło na poprawę ich sytuacji materialnej w czasie studiów. 90 procent stypendystów kończy studia z dobrymi i bardzo dobrymi wynikami w nauce, 70 procent kończy studia w terminie, zaledwie 4 procent przerwało studia.

W minionym roku, ze względu na uwarunkowania pandemiczne, wszystkie działania programu zrealizowano w formule online. Wyjątkiem były staże w ramach Polsko-Amerykańskiej Inicjatywy Stażowej, które zostały zawieszone, a także nie doszła do skutku konferencja „Naukowy Start”.

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

26 000 stypendiów pomostowych,
w tym blisko **18 000** na pierwszy rok
studiów przyznano od początku programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

27.200.539 USD

w tym 1.236.899 USD w 2021 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

Fundacja Dobra Sieć („Moje Stypendium” i „e-wolontariat”)

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.stypendia-pomostowe.pl

www.paii.pl

www.dobrasiec.org

Poprzez Program Stypendiów Pomostowych, PAFW wspiera również działania na rzecz rozwoju inicjatyw stypendialnych i wolontariatu realizowane przez Fundację Dobra Sieć, która między innymi prowadzi portal Moje Stypendium – największy w Polsce serwis internetowy poświęcony stypendiom.

Patronat medialny nad programem sprawuje „Rzeczpospolita”, „Forum Akademickie”, „Perspektywy” i portal dlaStudenta.pl.

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

Program, którego realizacja rozpoczęła się w 2005 roku, ma na celu promowanie działań edukacyjnych i aktywizujących skierowanych do osób starszych, z położeniem nacisku na ich zaangażowanie społeczne, zwłaszcza w relacjach międzypokoleniowych. Jest on realizowany głównie poprzez wsparcie i promocję inicjatyw podejmowanych przez seniorów oraz wykorzystanie ich potencjału, wiedzy, doświadczenia i czasu w działaniach na rzecz własnego otoczenia, a także poprzez wsparcie Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W ramach konkursu „Seniorzy w Akcji” oferowane są granty i szkolenia dla osób powyżej 60 roku życia, które, samodzielnie lub w parze z osobą młodszą, chcą realizować działania społeczne i międzypokoleniowe oparte na własnym pomyśle. Adresatami konkursu są zarówno aktywni seniorzy działający w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku, jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami.

Dotychczas, w ramach trzynastu edycji konkursu „Seniorzy w Akcji”, dofinansowanych zostało 398 projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do

działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów. Trwa czternasta edycja, w której realizowanych jest 21 projektów.

W ramach wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku program oferuje szkolenia, warsztaty oraz możliwość wymiany doświadczeń podczas konferencji dla przedstawicieli UTW. W latach 2004-2012 spotkania ogólnopolskie odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku, Płocku, Warszawie, Nowym Sączu i Katowicach. W latach 2011-2013 wsparto 14 regionalnych spotkań UTW. Program angażuje się również w ważne dla ruchu UTW

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

398 projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów zostało dofinansowanych w ramach programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

5.708.445 USD

w tym 215.224 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.seniorzywakcji.pl

wydarzenia – w coroczne Forum III Wieku będące częścią Międzynarodowego Forum Ekonomicznego, które do niedawna odbywało się w Krynicy (obecnie w Karpaczu), a także w Ogólnopolskie Kongresy UTW.

Od 2013 roku Uniwersytety Trzeciego Wieku mogą brać udział w cyklu warsztatów „UTW dla społeczności”, wspomagających tworzenie na Uniwersytetach Trzeciego Wieku grup wolontariatu oraz współpracę ze społecznością lokalną. W ośmiu zakończonych edycjach tego projektu wzięło udział 82 UTW, kolejne 9 uczestniczy w bieżącej, dziewiątej edycji.

W 2020 roku zakończony został pilotaż „Tandem. Mentoring 55+” zachęcający osoby starsze do angażowania się w mentoring na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających szczególnego wsparcia. Kilkunastu mentorów współpracowało ze swoim podopiecznym na rzecz wzmocnienia poczucia ich własnej wartości i kom-

petencji społecznych. W efekcie powstała publikacja „Tandem. Jak prowadzić mentoring międzypokoleniowy” będąca kompendium wiedzy „krok po kroku” dla instytucji i organizacji zainteresowanych podjęciem działań mentoringowych na rzecz dzieci i młodzieży. Partnerami projektu był Zespół Edukacyjno-Przedszkolny „Szkoła z Pasją” im. Elżbiety Sołtys w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Fundacja Joanny Radziwiłł Opiekuńcze Skrzydła w Warszawie.

Ponadto w latach 2005-2008 w ramach konkursu grantowego skierowanego bezpośrednio do Uniwersytetów Trzeciego Wieku, przyznano 131 dotacji na projekty podnoszące jakość oferty edukacyjnej, w tym na zajęcia z komputerem i Internetem, służące dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów, a także angażujące osoby starsze w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu. ●

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	21
› DZIAŁAJ LOKALNIE	22
› SEKTOR 3.0	24
› LIDERZY PAFW	25
› PRO PUBLICO BONO	26
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	27
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	29
› ZIELONY LIDER	31
› FUNDUSZ POMOCOWY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ INICJATYW OBYWATELSKICH	32

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Celem programu jest zapewnianie organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce, szczególnie z małych miast i wsi, wsparcia instytucjonalnego poprzez dostęp do informacji, poradnictwa i szkoleń. Sprzyja to poprawie warunków funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i podniesieniu jakości zarządzania nimi, co prowadzi do bardziej efektywnego działania i skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć społecznych.

Obecnie program przebiega na trzech ścieżkach.

Pierwsza – „Towarzystwo Wzajemnej Informacji” – to system informacji dla organizacji obywatelskich, którego głównym komponentem jest Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl – największy w Polsce serwis internetowy zajmujący się tematyką społeczeństwa obywatelskiego, rozpoznawalny przez blisko 80 procent NGOs w Polsce. Portal odwiedza ponad 4 miliony użytkowników rocznie, a jego baza danych zawiera informacje o blisko 180 tysiącach polskich organizacji pozarządowych. Na system składają się ponadto Informatorium z Infolinią 801 646 719 (5 tysięcy porad rocznie), a także badania i publikacje.

Druga ścieżka – „EURO-NGO+” – ma na celu zwiększenie przez organizacje non-profit absorpcji środków Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programu PAFW „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003–2006, który przyczynił się do pozyskania przez polskie organizacje pozarządowe wiedzy na temat funduszy strukturalnych oraz podniesienia kompetencji tych organizacji, umożliwiając im skuteczne aplikowanie o środki unijne. Otrzymały one wsparcie w budowaniu partnerstw,

rzecznictwie i udziale w procesach planowania funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 i 2014-2020. Działania informacyjne i rzecznicze prowadzone są przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP).

Trzecia ścieżka – „NGO Training” – składa się z dwóch części. Pierwsza – „Zarządzanie Finansami w NGO (FIMANGO)” – to szkolenia, poradnictwo i publikacje dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach non-profit, w większości spoza dużych aglomeracji miejskich. Łącznie, w latach 2000-2021, w tego typu szkoleniach wzięło udział ok. 5500 osób reprezentujących prawie 3500 organizacji z całej Polski. Szkolenia realizowane są przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Z powodu pandemii, w minionym roku, większość szkoleń została zorganizowana w trybie zdalnym.

Druga część, uruchomiona w 2013 roku, to kompleksowa oferta edukacyjna dla menedżerów NGO, składająca się z programu szkoleniowego „PROMENGO”, platformy e-learningowej „Kursodrom”, z której skorzystało już ponad 6300 użytkowników, oraz warsztatów z zarządzania organizacjami pozarządowymi; ich najważniejszym komponentem jest Program Edukacji Fundraisingsowej

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

4 miliony użytkowników rocznie korzysta z portalu ngo.pl. Jego baza danych zawiera informacje o blisko **180 tysiącach** polskich organizacji pozarządowych.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

15.273.552 USD

w tym 636.553 USD w 2021 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

Stowarzyszenie Klon/Jawor („TWI”)

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego („FIMANGO”)

Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich („PROMENGO”)

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.ngo.pl

www.frso.pl

www.faoo.pl

skierowany do osób zajmujących się pozyskiwaniem środków na działania organizacji non-profit. Ofertę uzupełnia kwartalnik „Trzeci Sektor” – publikacja o charakterze naukowym, poświęcona w całości badaniom i analizom zagadnień istotnych dla rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce. Realizatorem tej części jest utworzona przez PAFW Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich.

Ponadto, w ramach programu PAFW jest współorganizatorem corocznego ogólnopolskiego spotkania organizacji wiejskich w Marózie. W spotkaniach służących

integracji, wymianie doświadczeń, nabywaniu nowej wiedzy i umiejętności oraz współpracy bierze udział ponad 300 przedstawicieli blisko 160 organizacji z różnych regionów Polski. Organizatorami spotkania są Fundacja Wspomagania Wsi i Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”. W 2021 roku tematem przewodnim spotkania były wyzwania związane z edukacją obywatelską, prawną i ekologiczną.

PAFW wspiera również prowadzone cyklicznie badania kondycji trzeciego sektora. ●

DZIAŁAJ LOKALNIE

Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowy kapitału społecznego. W ramach programu oferowane jest wsparcie dla aktywnych społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania.

Dotacje przyznawane są na poziomie lokalnym w otwartych konkursach grantowych organizowanych raz w roku przez sieć Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL), która obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, działające na terenie od czterech gmin do kilku powiatów. Sieć ODL sukcesywnie powiększa się – od 15 ośrodków w 2004

roku do 78 organizacji obecnie i obejmuje swoim zasięgiem blisko 690 gmin. W każdym województwie działają co najmniej dwa Ośrodki Działaj Lokalnie. Nawiązują one współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi, a także lokalnymi władzami i przedsiębiorcami. Nowe ODL wyłaniane są w otwartym naborze przez Komisję Konkursową. Beneficjentami konkursów lokalnych są

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

4,5 miliona uczestników, w tym około **230 000 wolontariuszy** zaangażowało się w realizację ponad **13 000 projektów**, których wspólnym mianownikiem jest lokalna aktywność.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

18.885.428 USD

w tym 1.302.636 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.dzialajlokalnie.pl

organizacje pozarządowe i nieformalne grupy obywatelskie, w imieniu których wnioski mogą składać organizacje oraz instytucje publiczne (szkoły, domy kultury, biblioteki), działające w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

Dotychczas w realizację ponad 13 tysięcy projektów było zaangażowanych 4,5 miliona uczestników, w tym ponad 230 tysięcy wolontariuszy. W XI edycji (2019-2021) wspartych zostało ponad 1800 inicjatyw. Od stycznia 2021 roku trwa XII edycja programu.

Dofinansowane inicjatywy koncentrują się wokół kultury i tradycji, edukacji, zdrowia, ekologii, sportu, tworzenia nowych możliwości rozwoju osobistego oraz spędzania wolnego czasu, turystyki i podnoszenia atrakcyjności regionu, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wspólnym mianownikiem jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować oraz reagować na nowe problemy.

Dla realizatorów wspieranych inicjatyw organizowany jest konkurs „Opowiedz...”, w którym nagradzane są najciekawsze formy promowania i komunikowania podejmowanych działań. Zwycięskie prace ze wszystkich edycji konkursu można obejrzeć na stronie internetowej programu. Od kilku lat organizowany jest również konkurs, w którym dofinansowywane są najbardziej kreatywne pomysły na przeprowadzenie kampanii o możliwości przekazania 1% podatku na organizację pozarządową posiadającą status OPP.

Podnoszeniu jakości pracy Ośrodków Działaj Lokalnie służą szkolenia, warsztaty, spotkania regionalne, wizyty studyjne oraz webinaria, które pozwalają na wymianę dobrych praktyk, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz zacieśnianie współpracy wewnątrz sieci ODL. Ośrodki Działaj Lokalnie wykorzystują zdobyte w programie doświadczenia angażując się w inne przedsięwzięcia Fundacji, takie jak „Lokalne Partnerstwa PAFW”, gdzie mogą pełnić rolę liderów koalicji składających się z różnych uczestników programów Fundacji, którzy wspólnie realizują projekty społeczne odpowiadające na potrzeby ich społeczności. To także program „Liderzy PAFW”, w którym przedstawiciele ODL uczestniczą zarówno jako liderzy, jak i tutorzy, czy też „Sektor 3.0”, w którym współtworzą Sieć Mobilnych Doradców wspierających inne organizacje w korzystaniu z ICT.

Od 2016 roku działa Szkoła Lokalnych Doradców „FIMANGO” – inicjatywa wykorzystująca zasoby programów PAFW „Działaj Lokalnie” oraz „Zarządzanie Finansami w Organizacjach Pozarządowych” (FIMANGO). Jest to intensywny program szkoleniowy podnoszący

kompetencje przedstawicieli ODL w zakresie świadczenia usług poradniczych z zarządzania finansami dla mniejszych, lokalnych organizacji z nimi współpracujących. Dotychczas program ukończyło 54 przedstawicieli 39 Ośrodków Działaj Lokalnie.

W latach 2020-2021 środki w ramach konkursów grantowych przekierowane zostały na inicjatywy przeciwdziałające negatywnym skutkom pandemii COVID-19. Realizowane projekty obejmowały działania interwencyjne, pomoc osobom starszym i z niepełnosprawnościami oraz przechodzącym kwarantannę, pomoc psychologiczną i poradnictwo, a także wspomaganie procesu edukacji zdalnej. Uruchomiony został także specjalny fundusz wsparcia instytucjonalnego dla Ośrodków Działaj Lokalnie, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z pandemią – dotychczas skorzystało z niego 31 ODL. Tyle samo ODL skorzystało ze wsparcia w ramach utworzonego przez PAFW „Funduszu Pomocowego dla Organizacji Pozarządowych oraz Inicjatyw Obywatelskich”. Łącznie Ośrodki Działaj Lokalnie otrzymały wsparcie w wysokości 650 tysięcy zł.

W 2021 roku, przy wsparciu merytorycznym WWF Polska, utworzona została tematyczna ścieżka grantowa „Działaj lokalnie i ekologicznie”, w ramach której zrealizowano blisko 40 inicjatyw na rzecz ochrony środowiska i klimatu.

Podjęte zostały również działania służące zagranicznemu transferowi doświadczeń programu; zainspirowaniu środowiska ukraińskich organizacji pozarządowych do stworzenia sieci wzorowanej na ODL w ramach przedsięwzięcia „Działaj Lokalnie na Ukrainie” realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z ukraińską Fundacją ISAR Ednannia.

W ramach „Działaj Lokalnie” PAFW angażuje się również w przedsięwzięcia służące rozwojowi i promowaniu filantropii społecznej – wspiera konkurs o tytuł „Dobroczynicy Roku” i sprawuje patronat nad kategorią „Partnerstwo lokalne” promującą aktywność społeczną przedsiębiorstw, które we współpracy z ODL przyczyniają się do trwałych zmian w lokalnych społecznościach. Fundacja jest także partnerem głównym Konkursu „Społecznik Roku”, organizowanego przez tygodnik „Newsweek Polska” (partnerem merytorycznym jest ARFP), którego cel stanowi nagradzanie obywatelskich postaw oraz promowanie aktywności osób i stojących za nimi organizacji w rozwiązywaniu różnych problemów społecznych. W ramach programu Fundacja wspiera również plebiscyt „Gwiazdy Dobroczynności” organizowany przez ARFP, w którym osoby publiczne nagradzane są za swoją działalność charytatywną. ●

SEKTOR 3.0

Realizowany od 2012 roku program (wcześniej pod nazwą „Nowe Technologie Lokalnie”) stanowi kontynuację działań PAFW wspierających wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju lokalnym. Program służy podniesieniu wiedzy oraz umiejętności działaczy i pracowników organizacji pozarządowych, w szczególności z małych społeczności lokalnych, w zakresie skutecznego wykorzystania ICT w codziennej pracy, co zwiększa zasięg i efektywność ich działań.

Realizacja przedsięwzięcia została poprzedzona analizą, jaką przeprowadziła Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, a także konsultacjami z ekspertami krajowymi i zagranicznymi. Zebrano i udostępniono informacje na temat zaawansowania organizacji pozarządowych w dziedzinie wykorzystywania ICT, z uwzględnieniem poziomu wiedzy i kompetencji ich kadr.

W ramach programu przeprowadzono szkolenia tematyczne dla organizacji pozarządowych prezentujące przykłady wykorzystania nowoczesnych technologii w komunikacji, marketingu, czy zarządzaniu. Niektóre z tych organizacji otrzymały dotacje na zakup sprzętu i oprogramowania, a także na projekty, których celem było praktyczne zastosowanie ICT w działalności trzeciego sektora.

Na ofertę programu składa się również Sieć Mobilnych Doradców ICT, do której obecnie należy 60 specjalistów świadczących bezpłatne usługi szkoleniowe i wsparcia technologicznego na rzecz lokalnych organizacji pozarządowych. Dotychczas Mobilni Doradcy udzielili blisko 9 tysięcy porad, a z ich pomocy skorzystało ponad 15 ty-

sięcy przedstawicieli organizacji pozarządowych z całej Polski. W minionym roku, ze względu na sytuację pandemiczną, Mobilni Doradcy skupili się przede wszystkim na wsparciu organizacji społecznych w realizacji ich zadań w formule pracy zdalnej.

Program oferuje także środki wspierające tworzenie nowych narzędzi ICT, które mogą być następnie wykorzystywane przez organizacje non-profit. W edycji 2020/2021, w ramach Funduszu Sektora 3.0, wsparcie uzyskały dwa projekty. Pierwszy z nich „Pacjenci pacjentom”, realizowany przez Fundację Ludzie i Medycyna, otrzymał dofinansowanie w kwocie 30 tysięcy zł na stworzenie aplikacji do mentoringu w chorobie, której odbiorcami są osoby cierpiące na przewlekłe schorzenia. Z kolei w ramach projektu Fundacji Kultury Bez Barier „Znajdź: pętla indukcyjna”, wspartego kwotą 20 tysięcy zł, powstaje baza miejsc i wydarzeń, gdzie dostępna jest pętla indukcyjna – narzędzie umożliwiające osobom słabosłyszącym pełniejszy udział w życiu społecznym.

Szczególny nacisk jest położony na dostarczanie wiedzy umożliwiającej identyfikowanie potencjalnych obszarów

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

6 milionów użytkowników Internetu wzięło udział w Festiwalu Sektor 3.0 w 2021 roku. Został on zorganizowany całkowicie w formule online.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

4.034.515 USD

w tym 540.276 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.sektor3-0.pl

zastosowania technologii informacyjnych w organizacjach pozarządowych. W tym celu w 16 miastach Polski została uruchomiona sieć TechKlubów, w ramach której odbywały się cykliczne spotkania (od 2020 roku w formule online) ekspertów, przedstawicieli NGOs, biznesu, samorządu i świata nauki, służące dzieleniu się doświadczeniem w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii. Od 2012 roku w spotkaniach TechKlubów uczestniczyło około 18 tysięcy osób.

Ważną rolę w programie odgrywają coroczne międzynarodowe konferencje – Festiwale „Sektor 3.0”. Wydarzenia te gromadzą przedstawicieli organizacji pozarządowych, specjalistów ICT z biznesu, polityków, naukowców

oraz ekspertów z zagranicy, między innymi z USA, Wielkiej Brytanii, Korei Południowej, Izraela i Indii. Stanowią one platformę wymiany informacji na temat współczesnych trendów wykorzystania ICT w działalności społecznej. W latach 2012-2021 w jedenastu edycjach organizowanej w Warszawie konferencji „Sektor 3.0” wzięło udział ponad 6600 osób. W roku 2020 i 2021 roku Festiwal został zorganizowany całkowicie w formule online. W 2021 roku swoim zasięgiem objął 6 milionów użytkowników Internetu, w tym odnotował ponad 400 tysięcy wyświetleń transmisji na żywo na portalu Onet, zaś ponad 3500 osób wzięło udział w wydarzeniach organizowanych z wykorzystaniem platformy Hopin oraz mediów społecznościowych. ●

LIDERZY PAFW

Celem programu, realizowanego przez Fundację Szkoła Liderów, jest wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie metody tutoringu, polegającej na stałej współpracy lokalnego lidera z doświadczonym tutorem.

Program jest skierowany do aktywnych uczestników projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „Przemiany w Regionie” (RITA), „Lokalne Partnerstwa PAFW” i Programu Rozwoju Bibliotek.

Zasadniczą część programu to trwająca 12 miesięcy współpraca lidera z tutorem oraz cykl szkoleń dostosowany do potrzeb oraz priorytetów ich uczestników, na który składają się planowanie własnego rozwoju, budowanie zespołu, kierowanie organizacją, komunikacja, angażowanie otoczenia i budowanie partnerstwa lokal-

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

750 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie **68 specjalistów** w zakresie stosowania metody tutoringu, to dotychczasowe efekty programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

6.073.341 USD

w tym 480.684 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:
Fundacja Szkoła Liderów

WIĘCEJ INFORMACJI:
www.liderzy.pl

nego. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności mają pomóc liderom w podejmowanych przez nich działaniach na rzecz lokalnych społeczności.

Istotną część stanowi oferta dla absolwentów – inicjatywa „Alumni” – której celem jest ich wzajemna współpraca i wymiana doświadczeń. Umożliwia ona m.in. uczestnictwo w spotkaniach ze znanymi osobami życia publicznego, udział w warsztatach dostosowanych do potrzeb alumnów, a także uzyskanie dotacji z funduszu inicjatyw absolwenckich na realizację projektów liderkich. Dzięki subskrypcji elektronicznego newslettera absolwenci regularnie otrzymują informacje o bieżących działaniach prowadzonych w ramach programu. Wymiana doświadczeń pomiędzy liderami jest także możliwa poprzez rokroczne spotkania uczestników oraz portale społecznościowe. Szczególną grupę uczestników i absolwentów programu stanowią osoby zaangażowane w działalność lokalnych samorządów. W wyborach samorządowych jesienią 2018 roku udział wzięły 184 osoby, spośród których 83 uzyskały mandat burmistrza, lub członka rady gminy czy miasta.

Od 2008 roku, w ramach International Visitor Leadership Program, we współpracy z Ambasadą USA w Polsce, or-

ganizowane są wizyty studyjne liderów PAFW w Stanach Zjednoczonych. Co roku bierze w niej udział dziesięcioosobowa grupa liderów i tutorów. W związku z pandemią zaplanowana na rok 2021 wizyta została zrealizowana w formie hybrydowej.

Ograniczenia wywołane pandemią spowodowały, że w latach 2020-2021 większość spotkań w ramach programu odbywała się online. W 2021 roku Liderzy PAFW wzięli udział w kilkunastu spotkaniach z osobami publicznymi poświęconymi, między innymi, tematom związanym z prowadzeniem działań społecznych w okresie pandemii i izolacji. Łącznie wzięło w nich udział 400 osób.

Efekty dotychczasowych szesnastu edycji programu to podniesienie kwalifikacji 745 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie 67 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoring. W obecnej, siedemnastej edycji programu, która zakończy się w czerwcu 2022 roku, uczestniczy 46 liderów i 14 tutorów. ●

PRO PUBLICO BONO

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od 2000 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności była fundatorem nagród konkursowych.

Cel Konkursu stanowiło wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności – realizowanych w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej.

Kapituła, której pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-Jeziorański, przy ocenie zgłaszanej inicjatywy brała pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględniała stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami.

W ramach programu, w 2007 roku, ustanowiono Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego dla redakcji lokalnych tytułów prasowych; jej fundatorem została PAFW. Do

2011 roku Nagroda była przyznawana przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, obecnie jej gospodarzem jest Stowarzyszenie Gazet Lokalnych. W 2021 roku laureatem Nagrody im. Bolesława Wierzbiańskiego została redakcja „Tygodnika Podhalańskiego”.

W 2021 r. uruchomiono nowe przedsięwzięcie: „Media Forum. Rozwój Lokalny”, w którym wykorzystano doświadczenia konkursu o Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego. Celem tego pilotażowego projektu jest rozwój zawodowy dziennikarzy mediów lokalnych poprzez podnoszenie ich kompetencji w ramach szkoleń prowadzonych przez doświadczonych dziennikarzy mediów ogólnopolskich i lokalnych oraz innych ekspertów. Jego realizatorem jest Stowarzyszenie „ROTA”.

Poprzez program Fundacja wspiera również Kongres Obywatelski organizowany corocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. Wydarzenie, odbywające się od 2005 roku, jest unikalną formą zaangażowania obywateli w dialog o kierunkach rozwoju kraju, kondycji społeczeństwa i dobru wspólnym. Kongres ma

charakter otwarty i każdorazowo gromadzi blisko tysiąc osób, w tym przedstawicieli administracji centralnej i samorządowej, organizacji pozarządowych, środowisk naukowych, biznesu, organizacji studenckich, a także społeczności lokalnych. Kongres stwarza także sposobność do prezentacji doświadczeń PAFW w zakresie aktywizacji lokalnych społeczności.

Szesnasty Kongres Obywatelski, który odbył się w 2021 roku pod hasłem „Polska jutra. Zielona transformacja

– Nowe technologie – Współpraca”, z powodów ograniczeń związanych z pandemią został zorganizowany w formule hybrydowej. Wzięło w nim udział 900 uczestników. Uzupełnieniem oferty Kongresu Obywatelskiego są interaktywne newslettery „Idee dla Polski”, będące przestrzenią dyskusji na ważne tematy z punktu widzenia rozwoju kraju, zarówno w ujęciu ogólnopolskim, jak i regionalnym. Co tydzień teksty eksperckie publikowane na jego łamach są wysyłane do subskrybentów pocztą elektroniczną. ●

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

900 uczestników wzięło udział w Kongresie Obywatelskim, który w 2021 roku odbył się online pod hasłem „Polska jutra. Zielona transformacja – Nowe technologie – Współpraca”.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.782.685 USD

w tym 266.336 USD w 2021 roku.

REALIZATORZY PROGRAMU:

Stowarzyszenie Gazet Lokalnych

Stowarzyszenie „ROTA”

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono” (2000-2014)

WIĘCEJ INFORMACJI:

gazetylokalne.pl

lokalnemedio.org.pl

kongresobywatelski.pl

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Program został skierowany do bibliotek publicznych wraz z filiami w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich oraz w miastach do 20 tysięcy mieszkańców. Za jego główny cel obrano wspieranie bibliotek w przekształcaniu się w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, kultury i edukacji, animujące aktywność obywatelską. Wsparcie otrzymało blisko 4 tysiące placówek bibliotecznych, dzięki czemu mieszkańcy wsi i małych miast zyskali szansę na poprawę jakości życia. Istotną częścią programu jest wzmocnianie kompetencji i prestiżu zawodowego bibliotekarzy.

W latach 2008-2015 program prowadzony był w partnerstwie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Fundacji Billa i Melindy Gatesów w ramach szerszej inicjatywy Fundacji Gatesów „Global Librarians” obejmującej kilkanaście krajów. W Polsce przedsięwzięcie od początku realizowane było przez utworzoną przez PAFW w 2008 roku Fundację Społeczeństwa Informacji-

nego. Na realizację programu Fundacja Gatesów przekazała PAFW grant w wysokości 31 milionów dolarów.

Program objął 3808 bibliotek publicznych z 1256 gmin (blisko 60 procent grupy docelowej), które dołączyły do niego w trzech rundach naboru w latach 2009-2015. Uczestnicy programu otrzymali wsparcie merytoryczne

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

4055 placówek bibliotecznych z całej Polski otrzymało wsparcie w ramach programu. Istotną częścią programu jest wzmacnianie kompetencji i prestiżu zawodowego bibliotekarzy.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

6.355.650 USD

w tym 727.620 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.biblioteki.org

poprzez doradztwo i szkolenia, z których skorzystało 10 tysięcy bibliotekarzy, a także wsparcie technologiczne w postaci nowoczesnego sprzętu komputerowego (łącznie blisko 10 tysięcy różnych urządzeń: komputerów stacjonarnych, laptopów, tabletów, urządzeń wielofunkcyjnych, drukarek, projektorów multimedialnych i aparatów cyfrowych). Biblioteki otrzymały również oprogramowania o wartości 18 milionów dolarów; przekazał je bezpłatnie Microsoft (także placówkom nie biorącym udziału w programie). Placówki biblioteczne uzyskały również możliwość aplikowania o dofinansowanie działań ujętych w planach rozwoju bibliotek, wzbogacających ich ofertę, np. o kursy z obsługi komputera i Internetu, spotkania z ciekawymi ludźmi, czy organizację wystaw. Ponadto mogły otrzymać finansowanie na organizację spotkań współpracujących ze sobą placówek, aby integrować środowisko bibliotekarzy i wymieniać doświadczenia.

Program wsparło Krajowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek, w skład którego weszło ponad stu przedstawicieli świata nauki, sztuki, gospodarki, mediów, polityki oraz sektora pozarządowego. Ponadto zawartych zostało 16 porozumień regionalnych z władzami wojewódzkimi w całej Polsce mających na celu promocję idei modernizacji bibliotek publicznych w małych miejscowościach. Powstały także partnerstwa lokalne na rzecz rozwoju bibliotek w ponad 300 gminach.

Program Rozwoju Bibliotek przyczynił się do podjęcia wielu inicjatyw na rzecz wzmocnienia całego systemu bibliotecznego. W 2008 roku PAFW podpisała Porozumienie o Współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa

Narodowego, które uruchomiło wieloletni program „Biblioteka+” realizowany przez Instytut Książki. Cele obydwu przedsięwzięć były zbliżone – Fundacja oraz MKiDN tak kształtowały podejmowane działania, aby mogły się one wzajemnie wzmacniać i uzupełniać. W 2009 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, FRIS oraz Orange Polska zawarły porozumienie na rzecz internetyzacji bibliotek publicznych, w ramach którego Orange Polska zobowiązało się zapewnić wszystkim bibliotekom publicznym w kraju bezpłatny dostęp do Internetu do 2015 roku. Wspólne działania prowadzone były również z Biblioteką Narodową, wojewódzkimi bibliotekami publicznymi oraz ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich. W działania na rzecz placówek bibliotecznych poszerzające ich ofertę dla lokalnych społeczności zaangażowane zostały również liczne organizacje pozarządowe, takie jak: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja Ośrodek KARTA, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego oraz Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”.

W 2012 roku, za realizację PRB, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego otrzymała E-Inclusion Award 2012, przyznawaną przez Komisję Europejską w konkursie promującym dobre praktyki w korzystaniu z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu.

Od 2016 roku wsparcie dla bibliotek na terenach wiejskich i w małych miastach jest kontynuowane w ramach strategii umacniania trwałości efektów zasadniczej fazy Programu Rozwoju Bibliotek. Idzie o utrwalenie zmian w sposobie funkcjonowania placówek bibliotecznych, aby jeszcze

silniej przyczyniały się do rozwoju lokalnych społeczności, o dalsze upowszechnianie nowoczesnych technologii ułatwiających mieszkańcom małych miejscowości dostęp do informacji, wiedzy, kultury i edukacji, z uwzględnieniem umiejętności krytycznego korzystania z mediów cyfrowych, a także pobudzających do aktywności społecznej. Program wzmacnia pozycję bibliotek jako instytucji oferujących mieszkańcom możliwości prowadzenia różnych form konsultacji społecznych oraz angażowania mieszkańców w sprawy ważne dla ich społeczności. Wzmacnianiu potencjału instytucjonalnego placówek bibliotecznych służy dalszy rozwój kompetencji bibliotekarzy oraz budowa ich prestiżu.

Działania podejmowane w ramach programu obejmują obecnie szkolenia i kursy e-learningowe dla pracowników bibliotek oraz ich lokalnych partnerów, granty na poszerzanie możliwości technologicznych wybranych placówek bibliotecznych, na wspieranie ich sieciowania i współpracy służącej rozwojowi społeczności lokalnej, a także tworzenie i rozwijanie inkubatorów innowacji

bazujących na infrastrukturze bibliotek. Rozwijana jest także inicjatywa LABiB obejmująca sieć kilkudziesięciu bibliotekarzy-innowatorów, którzy za pośrednictwem portalu społecznościowego LABiB.pl upowszechniają dobre praktyki działań podejmowanych przez biblioteki. Działania programowe odpowiadają także na potrzeby bibliotek związane z pandemią, w tym tworzone są optymalne plany rozwoju bibliotek uwzględniające modele pracy stacjonarnej, online i hybrydowej.

W styczniu 2021 roku uruchomiona została IV runda programu finansowana ze środków PAFW. Tak więc równolegle do działań skierowanych do sieci ponad 3800 bibliotek, szczególne wsparcie otrzymuje kolejne 247 placówek (biblioteki wraz z filiami) z 79 gmin, które wiosną w otwartym naborze przystąpiły do programu. Są to biblioteki publiczne z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich oraz miast do 50 tysięcy mieszkańców. Na ofertę składa się 20 miesięcy szkoleń i doradztwa, dostawa sprzętu, a także możliwość wymiany doświadczeń i budowania relacji w ramach już istniejącej sieci bibliotek. ●

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

Celem przedsięwzięcia jest inicjowanie i rozwój współpracy między uczestnikami różnych programów PAFW na rzecz tworzenia partnerstw mających realizować projekty ważne dla lokalnych społeczności. W podejmowanych działaniach wykorzystywana jest metoda animacji społeczności lokalnych służąca budowaniu dobra wspólnego w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę społeczną.

Dzięki różnorodnej ofercie programowej PAFW w wielu gminach w Polsce przeprowadzono projekty, których uczestnicy zdobyli doświadczenia i wypracowali zasoby stwarzające szansę na wyzwolenie dodatkowej energii obywatelskiej. Program oferuje beneficjentom takich projektów możliwość podejmowania wspólnych, partnerskich przedsięwzięć wykorzystujących nagromadzony potencjał w działaniach na rzecz całych lokalnych społeczności. Jednocześnie przyczynia się do umacniania lokalnego kapitału społecznego poprzez synergię doświadczeń i rezultatów różnych inicjatyw. Powstają partnerstwa składające się z uczestników kilku programów PAFW – tworzą oni Grupę Inicjatywną stanowiącą trzon lokalnej koalicji. Dołączają do niej samorządy, firmy, lokalne media oraz organizacje pozarządowe i instytucje, które dotychczas nie brały udziału w programach Fundacji. Liderami partnerstw mogą być organizacje uczestniczące w jednym z następujących programów PAFW: „Działaj Lokalnie”, „English Teaching”, „Równać Szanse”, „Szkoła Ucząca Sieć” (SUS), „Liderzy PAFW”, „Program Rozwoju Bibliotek”, „Przemiany w Regionie” (RITA), a także „Seniorzy w Akcji”. W realizację projektów zaangażowani są liczni mieszkańcy gmin i wolontariusze.

Dotychczas w siedmiu edycjach programu, realizowanych od 2009 roku, zawiązało się 50 Lokalnych Partnerstw PAFW oraz 11 partnerskich start-upów, które swoim zasięgiem obejmują 107 gmin i prowadzą działania z zaangażowaniem blisko 1000 partnerów.

Dzięki zrealizowanym projektom partnerskim udało się, między innymi, zmienić regulację prawne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w Żywcu, utworzyć lokalną internetową telewizję obywatelską w Grodzisku Mazowieckim, zagospodarować publiczny park w Biłgoraju, czy też stworzyć powiatowe centrum wolontariatu w Dębicy. Efekty projektów to również promocja lokalnych produktów – w Dolinie Baryczy powstał „Szlak karpia” – natomiast w okolicach Warki utworzono „Szlak jabłkowy”. Powstała Sieć Miejsc Przyjaznych Młodzieży na Podkarpaciu, a także Centrum Aktywności „Wulkan” w Złotorii, gdzie stawia się na działania z udziałem młodych ludzi, zaś w Niemcach utworzono Młodzieżową Straż Leśną, która dba o czystość i piękno Lasów Kozłowieckich, promując postawy proekologiczne. Dzięki zaangażowaniu partnerów i mieszkańców, nieistniejąca już, pierwsza w Polsce

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

50 Lokalnych Partnerstw PAFW
oraz **11 partnerskich start-upów**,
które swoim zasięgiem obejmują **107 gmin**
i prowadzą działania z zaangażowaniem
100 partnerów, zawiązało się w siedmiu
edycjach programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

3.111.550 USD

w tym 228.345 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.lokalnepartnerstwa.org.pl

fabryka lokomotyw „Fablok” SA, stała się wizytówką Chrzanowa, a w Krotoszynie zaniedbany skwer obok publicznej biblioteki zaczął tętnić życiem.

W zakończonej w grudniu 2021 roku VII edycji programu zawiązało się 5 partnerstw, 4 start-upy oraz – w ramach pilotażu – przyznano 4 „start-upowe granty” dla samo-zawiązujących się partnerstw, które realizują projekty na mniejszą skalę. W Płuznicy powstała „Współdzielnia” – przyjazne i nowoczesne miejsce edukacji nieformalnej dla mieszkańców, w Ornie – Centrum Integracji Lokalnej, a w Mosinie – centrum wolontariatu zrzeszającego młodzież. W Niepołomicach udało się zintegrować mieszkańców wokół działań na rzecz nieodwiedzanej przez nich wcześniej Puszczy Niepołomickiej. W Gołdapi postawiono na wielokulturowość regionu, a w Dragaczu i Mosinie działania partnerskie skupiły się na pielęgnowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Wszystkie podejmowane inicjatywy skonstruowane były tak, żeby przeciwdziałać negatywnym skutkom pandemii.

W styczniu 2022 roku ruszyła VIII edycja programu.

Dodatkowe wsparcie finansowe PAFW umożliwia lokalnym partnerstwom kontynuację podjętych już działań oraz motywuje do opracowania strategii utrwalania rezultatów realizowanych przedsięwzięć. Program popularyzuje metodę animacji społeczności lokalnych, która została wypracowana we współpracy z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Metodę za-

prezentowano w publikacji „Jak budować dobro wspólne? Poradnik dla działających lokalnie”, a następnie „Jak lokalnie budować partnerstwa?”. W 2021 roku wydana została publikacja naukowa „Metoda animacji społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego. Teoria i praktyka”. Jest to monografia zawierająca wnioski z badania przeprowadzonego przez zespół z Uniwersytetu Warszawskiego pod kierownictwem profesor Anny Gیزی. Badanie potwierdziło skuteczność i użyteczność metody w praktyce, a więc że służy ona aktywizacji społeczności lokalnych, zaś jej efekty odpowiadają na potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Do absolwentów programu skierowana jest oferta pod nazwą Pracownia Dobra Wspólnego; jej cel to upowszechnianie współpracy społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego, popularyzowanie metody animacji społeczności lokalnych, a także wzmacnianie trwałości dotychczas zawiązanych partnerstw. W ramach inicjatywy oferowane jest wsparcie eksperckie oraz dostęp do bazy materiałów, odbywają się również regularne zjazdy absolwentów, szkolenia, warsztaty regionalne, seminaria oraz webinaria. Najbardziej aktywni uczestnicy tworzą „Społeczność Animatorów”, którzy nie tylko pracują nad doskonaleniem metody animacji i rozwijaniem narzędzi aktywizacji społeczności lokalnych, ale także wspierają proces powstawania nowych partnerstw w miejscach dotychczas nieobjętych programem. ●

ZIELONY LIDER

Uruchomiony w 2021 roku program wspiera lokalnych liderów w pozyskiwaniu wiedzy i kompetencji na rzecz prowadzenia w swoich społecznościach działań związanych z ochroną środowiska i klimatu, a także skutecznego pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej na ich realizację.

Degradacja środowiska naturalnego i zmiany klimatu mają negatywny wpływ na życie wszystkich ludzi. Dramatycznie narasta wyzwanie, by je ograniczyć, by wprowadzać nowe, bardziej zrównoważone sposoby rozwoju, również na poziomie lokalnych społeczności. Na takich przesłankach opiera się nowy program Fundacji, którego pilotaż z sukcesem przeprowadzono w 2021 roku. „Zielony Lider” wykorzystuje również doświadczenia zdobyte podczas realizacji wielu proekologicznych projektów lokalnych, zarówno w programach PAFW, jak innych organizacji pozarządowych.

Przedsięwzięcie jest skierowane do lokalnych liderów działających w miejscowościach do 50 tysięcy mieszkańców (w uzasadnionych przypadkach w miastach do 100 tysięcy mieszkańców), uczestników programów PAFW, a także innych liderów społecznych i samorządowych, którzy są przekonani o wadze działań w zakresie ochrony środowiska i klimatu.

Główna część programu ma charakter szkoleniowo-doradczy. Jego uczestnicy – liderzy wraz z zespołami – mogą korzystać z jednej z trzech ścieżek tematycznych: gospo-

darka odpadami, lokalna retencja i walka z suszą, lub poprawa jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Mogą także ubiegać się o grant na wizytę studyjną zagraniczną lub krajową, która umożliwi nawiązanie współpracy z partnerami, transfer innowacyjnych rozwiązań, a także w miarę możliwości, przygotowanie pomysłów na wspólne projekty. Dzięki udziałowi w programie liderzy dowiadują się jak rozwiązywać istotny dla ich społeczności lokalnej problem w zakresie ochrony środowiska, uczą się korzystać z metod i narzędzi ułatwiających wprowadzanie zmian w społecznościach lokalnych, a także zdobywają wiedzę, jak ubiegać się o dotacje z Europejskiego Zielonego Ładu oraz innych funduszy na własne projekty proekologiczne.

Program „Zielony Lider” przyczynia się również do tworzenia ogólnopolskiego systemu informowania i doradztwa, głównie dla liderów organizacji pozarządowych prowadzących działalność w małych miastach i wsiach w zakresie zasad oraz mechanizmów funkcjonowania funduszy służących ochronie środowiska i klimatu, przede wszystkim innych.

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

Gospodarka odpadami, lokalna retencja i walka z suszą, poprawa jakości powietrza i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych – to ścieżki tematyczne programu „Zielony Lider”.

DOTACJA PAFW WYNIOSŁA

105.598 USD

REALIZATOR PROGRAMU:
Fundacja Sendzimira

WIĘCEJ INFORMACJI:
www.sendzimira.org.pl/projekty/zielony-lider/

FUNDUSZ POMOCOWY DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ORAZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Program rozpoczęty w marcu 2020 r. ma na celu wsparcie przedsięwzięć podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz łagodzenia lub przeciwdziałania skutkom negatywnego wpływu pandemii COVID-19, a także pomoc organizacjom znajdującym się w trudnej sytuacji wynikającej z pandemii.

Oferta programu została skierowana zarówno do organizacji zaangażowanych w programy PAFW (np. do Ośrodków Działaj Lokalnie), jak i tych, które wcześniej nie współpracowały z Fundacją, a których działania wpisują się w misję PAFW.

W ramach pierwszej edycji, realizowanej od kwietnia 2020 do końca 2021 roku, dotacje na łączną kwotę ponad 5 milionów złotych otrzymało 158 organizacji, w tym 15 organizacji pełniących rolę Realizatorów Programu PAFW, 36 regionalnych partnerów PAFW (Ośrodków Działaj Lokalnie i organizacji zaangażowanych w program „Study Tours to Poland”) oraz 83 innych fundacji i stowarzyszeń, które złożyły aplikacje w dwóch otwartych konkursach. Środki „Funduszu Pomocowego” przyczyniły się do dostosowania aktywności beneficjentów programu do warunków pandemicznych; przede wszystkim do realizacji nowych projektów, często o charakterze interwencyjnym, skierowanych do osób szczególnie potrzebujących pomocy. Organizacje otrzymały również wsparcie instytucjonalne w postaci dofi-

nansowania kosztów administracyjnych i wynagrodzeń pracowników.

Drugi konkurs grantowy, przeprowadzony w 2021 roku, był skoncentrowany na problemach edukacji. Dzięki niemu realizowanych jest obecnie wiele ważnych przedsięwzięć. Różnią się one tematyką i rodzajem interwencji. Uczestniczą w nich dzieci, młodzież, nauczyciele, opiekunowie i rodzice. Połowa z nich została skierowana do środowisk z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, inne zaś do społeczności z większych miast. Zorganizowano m.in. wolontariat rówieśniczy „Starszy brat, starsza siostra”, zapewniono kompleksowe wsparcie dla dzieci osób osadzonych w zakładach karnych, objęto pomocą psychologiczną wychowanków ośrodków socjoterapeutycznych, powstała inicjatywa „Szkoła dla Rodziców”, a także raport o sytuacji uczniów romskich w krakowskich szkołach w związku z pandemią COVID-19.

Doświadczenia PAFW, jej partnerów i innych NGO's pokazały, że pandemia oraz wynikająca z niej izolacja społeczna szczególnie negatywnie wpłynęła na edukację

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

5 milionów złotych wyniosła łączna kwota dotacji. Otrzymały je **158 organizacji** pozarządowych z całej Polski.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

1.850.240 USD

w tym 1.005.432 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Edukacja dla Demokracji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.fed.org.pl

i rozwój dzieci i młodzieży, zwłaszcza pochodzących z mniejszych miejscowości oraz ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dlatego celem nowej edycji programu, zaplanowanej na lata 2022-2023, jest przede wszystkim wsparcie inicjatyw obywatelskich w następujących obszarach: przeciwdziałania i minimalizowania strat edukacyjnych, zwiększania skuteczności uczenia się i nauczania uczniów w trakcie edukacji prowadzonej w warunkach pandemii, zapewnienia bezpieczeństwa oraz poprawy zdrowia psychicznego i fizycznego dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania ich społecznej izolacji.

W rozpoczętej w 2022 roku drugiej edycji odbędą się dwie rundy otwartego konkursu grantowego oraz konkurs służący doskonaleniu i wdrażaniu dobrych praktyk edukacyjnych wypracowywanych w pierwszej edycji. Organizowane są m.in. webinaria z ekspertami zajmującymi się problemami dzieci i młodzieży, warsztaty oraz spotkania sieciujące organizacje. Powstanie również forum wymiany doświadczeń, dzięki któremu organizacje będą miały możliwość nawiązania współpracy i dzielenia się wiedzą. ●

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	35
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	36
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	37

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

Program, rozpoczęty w 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej oraz integracji europejskiej przedstawicielom krajów Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Środkowej poprzez dwusemestralne studia uzupełniające na polskich uczelniach. Obecnie program jest skierowany do kandydatów z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Mołdawii, Rosji, Tadżykistanu, Ukrainy i Uzbekistanu.

W ramach indywidualnych programów stypendyści studiują wybrane aspekty ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych, dziennikarstwa, kierowania NGO, czy zarządzania w kulturze.

Stypendium rozpoczyna się kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie i usystematyzowanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej i społecznej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje indywidualne programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Poznania, Wrocławia i Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjno-merytoryczne, a także staże w instytucjach państwowych (np. w Sądzie Najwyższym, Narodowym Banku Polskim, czy urzędach marszałkowskich), w pozarządowych oraz prywatnych. Dodatkowo program umożliwia jego uczestnikom udział w zajęciach z przygotowania i realizacji projektów społecznych oraz pracy zespołowej.

W 2016 roku uruchomiono nową ścieżkę – Kirkland Research Program. Jest to oferta jednosemestralnych

staży badawczo-naukowych dla osób z ugruntowaną pozycją akademicką z krajów objętych programem. W efekcie indywidualnej pracy pod kierunkiem opiekuna naukowego stażysta przygotowuje artykuł naukowy.

Rokrocznie w programie uczestniczy około 45 stypendystów. W latach 2000-2021 program ukończyło 940 osób z 13 krajów, w tym 519 z Ukrainy, Białorusi – 167, Gruzji – 60, Rosji – 62, Armenii – 35, Mołdawii – 24, Kazachstanu – 23, Kirgistanu – 13, Litwy – 12, Azerbejdżanu – 11, Słowacji – 10, a także z Uzbekistanu – 3 i Tadżykistanu – 1 osoba.

Najpopularniejszym kierunkiem wśród stypendystów są ekonomia i zarządzanie oraz prawo. Dużym zainteresowaniem cieszą się także nauki społeczne, dziennikarstwo, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe. Najliczniejszą grupę zawodową stanowili pracownicy wyższych uczelni oraz urzędnicy i eksperci.

Po zakończeniu programu z jego absolwentami utrzymywany jest regularny kontakt, między innymi dzięki biuletynowi, zjazdom absolwentów oraz poprzez stro-

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

940 osób z 13 krajów ukończyło Program Kirklanda w latach 2000-2021. Rokrocznie uczestniczy w nim około **45 stypendystów**.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY
16.203.475 USD
w tym 853.104 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:
Fundacja Liderzy Przemian

WIĘCEJ INFORMACJI:
www.kirkland.edu.pl

nę internetową. Zjazdy absolwentów, odbywające się co 4-5 lat, służą podtrzymywaniu więzi ich uczestników z Polską oraz między sobą, a także nawiązywaniu nowych kontaktów. Są również okazją do pogłębienia wiedzy Kirklandystów o Polsce, Unii Europejskiej oraz do dyskusji na temat możliwych kierunków przemian w krajach regionu. Byli stypendyści korzystają ze wsparcia Koordynatora Projektów Poststypendialnych, którego rolą jest pomoc absolwentom w utrzymywaniu kontaktów z Polską, a także w podejmowaniu przez nich wspólnych przedsięwzięć, takich jak krajowe stowarzyszenia absolwentów.

W latach 2020-2021, ze względu na pandemię koronawirusa, większość działań programu, zwłaszcza spotkania

integracyjno-merytoryczne stypendystów, staże zawodowe, czy spotkania absolwentów zostało zrealizowanych w formule zdalnej.

W latach 2001-2013 Realizatorem Programu była Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta. Następnie, do roku 2016, program był realizowany przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Od roku 2017 część stypendiów w ramach Programu Kirklanda jest finansowanych ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. ●

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

Rozpoczęty w 2000 roku program jest skierowany do organizacji pozarządowych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w krajach Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Środkowej.

Poprzez otwarte konkursy grantowe, polskie organizacje pozarządowe otrzymują dotacje na projekty mające na celu przekazywanie swoich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, pomocy społecznej, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów. Maksymalna wysokość dotacji

wynosi 60 tysięcy złotych. Rocznie przyznawanych jest około 30 grantów.

W ramach programu organizacje mogą również ubiegać się o małe granty wyjazdowe na konsultację projektu z partnerem zagranicznym przed złożeniem zasadniczego wniosku, wzmocnienie współpracy z organizacją

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

1124 projekty służące przekazywaniu polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działań społecznych, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów dofinansowano w programie „RITA” w latach 2000-2021.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

16.635.994 USD

w tym 901.679 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Edukacja dla Demokracji

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.programrita.org

partnerską, czy też ewaluację zrealizowanego już projektu. Natomiast dzięki specjalnej ścieżce grantowej dotacje z programu „RITA” mogą stanowić dofinansowanie większego przedsięwzięcia, na które organizacja otrzyma dotację z innych źródeł – polskich lub zagranicznych. Projekty te muszą być zbieżne pod względem obszaru geograficznego i tematycznego z celami i zakresem programu „RITA”.

Główny konkurs grantowy jest ogłaszany dwa razy w roku. Aplikacje można składać do połowy marca oraz do połowy października. Z kolei wnioski na granty wyjazdowe oraz o dofinansowanie większych projektów przyjmowane są na bieżąco, do wyczerpania środków.

W 2021 roku uruchomiono nowy konkurs „RITA – partnerstwo do potęg!” kierowany do doświadczonych grantobiorców programu, w którym maksymalna wysokość dotacji wynosi 100 tysięcy złotych.

Ponadto polskim organizacjom pozarządowym i szkołom oferowane są szkolenia oraz wsparcie eksperckie,

a także pomoc w ustanawianiu kontaktów i rozwoju współpracy z zagranicznymi partnerami. Co dwa lata pod hasłem „Ambasadorzy Przemian w Regionie” odbywa się spotkanie grantobiorców programu „RITA”. Wymianie informacji między organizacjami i liderami społecznymi służy także portal społecznościowy civicportal.org. W jego ramach działa platforma e-learningowa, na której oferowane są szkolenia dla polskich i zagranicznych NGOs.

Pomimo ograniczeń pandemicznych zarówno w roku 2020 jak i 2021 udało się kontynuować współpracę w ramach partnerstw międzynarodowych. Część działań programu odbyła się w formule zdalnej, między innymi spotkania z wnioskodawcami i beneficjentami, a także niektóre aktywności w ramach realizowanych projektów z partnerami z Regionu.

W latach 2000-2021 w programie „RITA” finansowe wsparcie otrzymały 1124 projekty. ●

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

Uruchomiony w 2004 roku program wizyt studyjnych do Polski skierowany jest do aktywnych studentów i profesjonalistów z Europy Wschodniej oraz innych krajów postkomunistycznych. Cel programu to przybliżenie realiów Polski, a także Unii Europejskiej, a jednocześnie rozwój i wzmocnienie zawodowych i osobistych kontaktów pomiędzy młodymi liderami ze Wschodu a ich polskimi gospodarzami.

Oferta dla studentów obejmuje kilkunastodniowe wizyty studyjne w Polsce; mogą w nich brać udział osoby w wieku od 18 do 21 lat z Białorusi, Mołdawii, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej (w ostatnich latach z obwodu kaliningradzkiego, nowogrodzkiego, leningradzkiego i Sankt-Petersburga, a także z Moskwy i Woroneża). Studenci mają okazję poznać polskie środowiska akademickie, organizacje obywatelskie, spotkać się z liderami życia publicznego, wziąć udział w wykładach, warsztatach, seminariach i imprezach kulturalnych.

Studenci aplikują do udziału w programie indywidualnie. Wizyty odbywają się w kilkunastoosobowych grupach uczestników z różnych państw, dwa razy do roku – wiosną i jesienią. Są prowadzone przez doświadczone polskie organizacje pozarządowe, wyłaniane w drodze otwartego konkursu. Koordynatorem wizyt studenckich jest Fundacja „Borussia” z Olsztyna.

Oferta dla profesjonalistów jest skierowana do przedstawicieli samorządów lokalnych, administracji rządowej, centralnych instytucji państwowych, organizacji pozarządowych, mediów, sektora edukacji oraz innych

grup zawodowych z Europy Wschodniej, a także z krajów Kaukazu Południowego i Azji Środkowej. Wizyty, których profil oparty jest na dzieleniu się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji oraz integracji europejskiej, prowadzone są we współpracy z polskimi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami administracji centralnej i samorządowej.

Od 2014 roku, po wydarzeniach na Majdanie, w kontaktach z Ukrainą szczególny nacisk był położony na przekazywanie doświadczeń osobom biorącym aktywny udział we wdrażaniu reformy samorządowej, a także w działaniach związanych z integracją Ukrainy ze strukturami europejskimi. W latach 2004-2021 w wizytach studyjnych do Polski wzięło udział 6575 obywateli Ukrainy: 4477 profesjonalistów i 2098 studentów.

Rekrutacja uczestników wizyt studyjnych dla profesjonalistów poprzedzona jest listem intencyjnym kierowanym do biura programu „STP” w Warszawie od zainteresowanych instytucji i organizacji partnerskich z krajów regionu lub od polskich organizacji pozarządowych i innych instytucji.

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

10 327 osób, w tym studenci i profesjoniści reprezentujący różne środowiska, uczestniczyło w wizytach studyjnych w latach 2004-2021. Corocznie Polskę odwiedza ponad **300 profesjonalistów** i ponad **200 studentów**.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7.502.911 USD

w tym 353.366 USD w 2021 roku.

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Liderzy Przemian

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.studytours.pl

Łącznie, w latach 2004-2021, w wizytach studyjnych uczestniczyło 10 374 osób, w tym 3531 studentów i 6843 profesjonalistów reprezentujących różne środowiska. Przed wybuchem pandemii COVID-19, corocznie Polskę odwiedzało ponad 300 profesjonalistów i ponad 200 studentów.

Ze względu na pandemię i związane z nią ograniczenia, od wiosny 2020 roku do jesieni 2021 roku zawieszono organizację wizyt studyjnych do Polski. Kontakt z osobami zainteresowanymi oraz absolwentami programu (studentami i profesjonalistami) był utrzymywany w formule zdalnej. Zorganizowano m.in. webinaria dla absolwentów oraz cykl spotkań online „Dialogi sąsiedzkie” poświęcony działalności samorządów lokalnych w Polsce i w Ukrainie.

Obecnie wizyty studyjne do Polski są organizowane z uwzględnieniem warunków pandemicznych i reżimu sanitarnego.

W ramach programu Fundacja jest zaangażowana w Warszawską Letnią Akademię Euro-Atlantycką (WEASA)

– inicjatywę, będącą wspólnym przedsięwzięciem PAFW, The German Marshall Fund of the United States oraz Fundacji Centrum Europejskie Natolin. Oferta dwutygodniowych zajęć Akademii – prowadzonych w oparciu o kampus natoliński – skierowana jest do ekspertów z krajów Partnerstwa Wschodniego, takich jak analitycy, doradcy polityczni i rządowi, pracownicy think tanków i NGOs, urzędnicy służby cywilnej, czy dziennikarze. Zakres tematyczny Akademii obejmuje transformację systemową, integrację europejską i relacje transatlantyckie, a od 2017 roku tematem wiodącym WEASA są wyzwania cyfrowe, zwłaszcza bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Dziewiąta edycja WEASA, której hasłem przewodnim było „Whose technology? Whose interests? Power and influence in the Digital Age” przeprowadzona została w formie webinarium i spotkań online. Łącznie, w dziewięciu edycjach WEASA (2013-2021), wzięło udział 416 uczestników z krajów Partnerstwa Wschodniego, a także (od 2017 roku) z Bałkanów Zachodnich, w tym: 40 osób z Armenii, 30 z Azerbejdżanu, 35 z Białorusi, 77 z Gruzji, 38 z Mołdawii, 118 z Ukrainy. ●

MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)

Rozpoczęty w 2005 roku program jest przedsięwzięciem o charakterze ekspercko-badawczym. Ma na celu prowadzenie stałych prac analitycznych służących maksymalizowaniu efektywności programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Wypracowywane w ramach programu metody oraz uzyskiwane wyniki analiz służą także innym organizacjom pozarządowym w podejmowanych przez nie działaniach.

Prowadzone analizy pomagają m.in. w określeniu, na ile zdefiniowane wcześniej w programach PAFW cele, podjęte działania i osiągane rezultaty odpowiadają na istniejące potrzeby i problemy, zwłaszcza w odniesieniu do lokalnych społeczności, a także w zakresie równania szans edukacyjnych.

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW, takich jak „Działaj Lokalnie”, „Uniwersytety Trzeciego Wieku”, czy „Szkoła Edukacji PAFW i UW”, służą Fundacji zarówno do określania przyszłych inicjatyw programowych, jak i modyfikacji tych istniejących. Jednym z założeń programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez PAFW przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

Potencjalne działania PAFW są rozpatrywane w kontekście istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych. W tym celu prowadzi się badania określonych grup społecznych – np. młodzieży, bibliotekarzy, czy pracowników organizacji pozarządowych - i testuje nowe inicjatywy. Przykładem może być badanie kluczowych trendów oddziałujących na aktywność społeczną miesz-

kańców małych miast i wsi oraz ich wpływu na sposób sprawowania lokalnego przywództwa, przeprowadzone w 2019 roku w ramach programu „Liderzy PAFW”, czy też analiza wpływu Programu Rozwoju Bibliotek na jego uczestników w porównaniu z bibliotekami i społecznościami, które w tym programie nie uczestniczyły. W 2020 roku część analiz i ewaluacji (między innymi w „Działaj Lokalnie” i Programie Rozwoju Bibliotek) ukierunkowana została na identyfikację problemów, z jakimi spotkały się organizacje podczas pandemii, tak aby dostosować działania w ramach tych przedsięwzięć do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Ponadto przeprowadzono prace analityczne pod kątem możliwości włączenia się PAFW oraz organizacji z nią współpracujących w działania edukacyjne oraz animujące lokalne społeczności na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Między innymi w ich efekcie powstał program „Zielony Lider”.

Poprzez program „MEVA” analizowane są także wzajemnie się uzupełniające i wzmacniające komponenty bieżących programów PAFW w celu podniesienia jakości oraz efektywności fundacyjnych działań. Do takich pro-

FAKTY I LICZBY PROGRAMU

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW służą Fundacji zarówno do określania przyszłych inicjatyw programowych, jak i modyfikacji tych istniejących. Jednym z założeń programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez PAFW przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

2.640.180 USD

w tym 205.887 USD w 2021 roku.

jektów należy m.in. „Ewaluacja do kwadratu”, inicjatywa służąca rozwojowi kultury ewaluacji w środowisku organizacji współpracujących z PAFW, w ramach której powstał poradnik „Ewaluacja – jak to się robi?”. Odbývają się również cykliczne seminaria dotyczące badań ewaluacyjnych. Projekt szczególny stanowi badanie „Oddziaływanie na kapitał społeczny w społecznościach PAFW” (tzw. „BOX”), dzięki któremu stworzono i przetestowano zestaw metod i technik badawczych, pozwalających

na określenie zmian w poziomie kapitału społecznego w wyniku oddziaływania fundacyjnych programów na małe społeczności.

Poprzez program „MEVA” Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności wspiera Fundację „Stocznia”, której jest jednym ze współzałożycieli. Jednocześnie „Stocznia” pełni rolę Realizatora istotnej części programu „MEVA”. ●

Ludzie, projekty, inicjatywy

RÓWNAĆ SZANSE	
› Monika Januszewska: „Równać Szanse” zmienia świat, w którym żyjemy	41
STYPENDIA POMOSTOWE	
› Z głową w chmurach. Erasmus+ na Cranfield University	42
PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI	
› Studenckie Centrum Medialne	43
SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	
› Nauczycielskie Standardy Rozwoju	44
UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	
› ReNOWAtornia	45
DZIAŁAJ LOKALNIE	
› „Mysiowieżowy ogród permakulturowy”	46
SEKTOR 3.0	
› Mobilni Doradcy odpowiadają na wyzwanie czasu	47
LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	
› Jak skutecznie animować społeczności lokalne?	48
PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	
› Jak przygotować i z sukcesem zrealizować projekt w bibliotece	49
ZIELONY LIDER	
› Andrew Nagorski z wizytą w Klembowie	50
PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	
› Jubileusz 20-lecia programu „RITA”	51

RÓWNAĆ SZANSE

MONIKA JANUSZEWSKA: „RÓWNAĆ SZANSE”
ZMIENIA ŚWIAT, W KTÓRYM ŻYJEMY

„Biblioteka to niezwykle potrzebne miejsce dla lokalnych społeczności” – o roli instytucji kultury w małych miejscowościach oraz o swojej przygodzie z programem „Równać Szanse” opowiada Monika Januszewska, Liderka PAFW i Dyrektorka Biblioteki Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo w województwie kujawsko-pomorskim.

Co jest największym atutem gminnych bibliotek? Monika Januszewska uważa, że to właśnie one są instytucjami, które w lokalnych społecznościach są najbliższe mieszkańcom i dlatego pełnią ważne funkcje społeczne. „Stanowią przestrzeń do spotkań oraz organizacji różnych wydarzeń. W Lubiewie oprócz biblioteki prowadzimy dom kultury i dziewięć świetlic wiejskich, więc mogę powiedzieć, że jest to prawdziwe i jedyne centrum kultury w naszej gminie” – mówi Monika Januszewska.

Z programem „Równać Szanse” jest związana od 2013 roku, kiedy Gminna Biblioteka Publiczna w Lubiewie uzyskała dotację na realizację projektu „W obiektywie wydarzeń”. W kolejnych latach, dzięki programowi „Równać Szanse”, placówka, którą kieruje Monika Januszewska zrealizowała wiele działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych młodzieży, uczestniczyła także w programie „Lokalne Partnerstwa PAFW”.

W swojej aktywności społecznej wielką wagę przywiązuje do relacji z młodzieżą. „Musimy mieć czas na to, żeby wyjść z takiej szkolnej relacji nauczyciel-uczeń. Dla koordynatora jest niezwykle istotne i wręcz fundamentalne. Kluczową kwestią jest stworzenie odpowiedniej przestrzeni do integracji i zawiązywania relacji” – wyjaśnia.

Monika Januszewska docenia także możliwości rozwoju osobistego, jakie oferuje program „Równać Szanse”. „To był dla mnie wręcz krok milowy. Zgłaszając się do programu, w ogóle nie myślałam o nim w kontekście własnego rozwoju osobistego. Czasami myślę o sobie jako części wielkiej rodziny Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności” – podsumowuje Liderka PAFW.

”

Musimy mieć czas na to, żeby wyjść z takiej szkolnej relacji nauczyciel-uczeń. (...) Kluczową kwestią jest stworzenie odpowiedniej przestrzeni do integracji i zawiązywania relacji

Monika Januszewska

Liderka PAFW i Dyrektorka Biblioteki
Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo

STYPENDIA POMOSTOWE

Z GŁOWĄ W CHMURACH. ERASMUS+
NA CRANFIELD UNIVERSITY

„Podczas rocznej wymiany w Anglii studiowałam Dynamikę i Sterowanie Pojazdów Autonomicznych na wydziale lotniczym, a więc ze specjalizacją w bezzałogowych statkach powietrznych” – mówi Aleksandra Marciniak, stypendystka pomostowa.

Pochodzi z Tarczyna (województwo mazowieckie), jest studentką V roku studiów na Politechnice Warszawskiej na kierunku Automatyka i Robotyka. W Programie Stypendiów Pomostowych uzyskała stypendium na I roku studiów, na II roku studiów (konkurs „Prymus”) oraz stypendium „Studiuj za Granicą”, które umożliwiło jej studia na Cranfield University w roku akademickim 2020/21. Dzięki Polsko-Amerykańskiej Inicjatywie Stażowej (PAII), w 2019 roku odbyła staż w Stanach Zjednoczonych w Raytheon Company, gdzie jako Mechanical Engineering Intern uczestniczyła w projekcie rozwoju technicznego systemów rakietowych Patriot.

Na wydziale lotniczym Cranfield University studiowała Dynamikę i Sterowanie Pojazdów Autonomicznych. W czasie studiów zaangażowała się w prace nad stanowiskiem badawczym hybrydowego silnika rakietowego. „W ramach pracy dyplomowej zrealizowałam projekt we współpracy z Rolls-Royce,

w którym zaproponowałam system sterowania do pojazdu eVTOL, czyli konstrukcji autonomicznego statku powietrznego pionowego startu i lądowania o napędzie elektrycznym, projektowanego do transportu ludzi w przestrzeni miejskiej” – wyjaśnia stypendystka.

Uniwersytet w Cranfield przyznał jej stypendium na roczne studia magisterskie w School of Aerospace, gdzie ukończyła kurs „Autonomous Vehicle Dynamics and Control MSc”. Równocześnie kontynuowała naukę na studiach magisterskich w Polsce.

„Cranfield University jest jedną z najlepszych lotniczych uczelni na świecie. Starłam się jak najlepiej wykorzystać spędzony tam czas. Cieszę się, że poznałam wielu ciekawych ludzi z całego świata i dostałam nowe możliwości rozwoju” – mówi Aleksandra Marciniak.

”

Starłam się jak najlepiej wykorzystać spędzony tam czas. Cieszę się, że poznałam wielu ciekawych ludzi z całego świata i dostałam nowe możliwości rozwoju

Aleksandra Marciniak
stypendystka pomostowa

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

STUDENCKIE CENTRUM MEDIALNE

To siedmioletni projekt rozwojowy dla uczestników dwóch programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności: „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki” i „Stypendia Pomostowe” realizowany przez Fundację Edukacyjną Przedsiębiorczości.

Od sierpnia 2021 roku 20 studentów-wolontariuszy uczestniczy w tej inicjatywie i poszerza swoją wiedzę na temat komunikacji w mediach społecznościowych. Za część merytoryczną szkoleń odpowiadają Maja Strzelecka (Content Lady), studio kreatywne Keola Studio oraz agencja PR Laska Nebeska.

Oferta Studenckiego Centrum Medialnego obejmuje szkolenia stacjonarne i online. Uczestnicy mają możliwość włączenia się w działania komunikacyjne programów „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki” i „Stypendia Pomostowe” – m.in. przygotowują artykuły, kampanie poświęcone tematyce edukacyjnej, prowadzą transmisje na żywo.

„Szkolenia mają pobudzić kreatywność do tworzenia ciekawych i wartościowych treści w Internecie. Zadbaliśmy o to, by uczestnicy wykorzystali zdobytą wiedzę w praktyce i mogli spróbować swoich sił

w tworzeniu treści oraz moderowaniu profili stron firmowych w mediach społecznościowych. Inspirowaliśmy i opowiadaliśmy o tym, dlaczego warto to robić, jak robić to w sposób świadomy i przemysłowy” – wyjaśnia Aleksandra Skorzyńska-Surowiec, Social Media & Multimedia Managerka w programie „PROJEKTOR” i Koordynatorka Studenckiego Centrum Medialnego.

„Stawiamy na rozwój i współpracę z aktywnymi studentami. Studenckie Centrum Medialne to nasza inwestycja z na trzech płaszczyznach: poszerzamy wiedzę studentów z zakresu mediów społecznościowych, umożliwiamy im wykorzystanie tej wiedzy w praktyce oraz wspieramy nasze działania komunikacyjne w programie” – wskazuje Kamil Wrzos, Dyrektor Programu „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki”.

”

Zadbaliśmy o to, by uczestnicy wykorzystali zdobytą wiedzę w praktyce i mogli spróbować swoich sił w tworzeniu treści oraz moderowaniu profili stron firmowych w mediach społecznościowych.

Aleksandra Skorzyńska-Surowiec
Koordynatorka Studenckiego
Centrum Medialnego

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

NAUCZYCIELSKIE STANDARDY ROZWOJU

Nauczycielskie Standardy Rozwoju (NSR) – stanowiące opis dobrej praktyki nauczycielskiej, opracowane przez Szkołę Edukacji PAFW i UW – są pierwszym tego typu dokumentem w Polsce.

„Nie jest łatwo opisać dobrą praktykę nauczycielską, mogłoby się wydawać, że każdy nauczyciel ma własny przepis na to, jak uczyć efektywnie. W Szkole Edukacji udało nam się opracować zbiór zasad, które można stosować uniwersalnie, w każdej klasie, nawet zróżnicowanej, i może to robić każdy nauczyciel. To jest właśnie największa siła Nauczycielskich Standardów Rozwoju” – wyjaśnia dr Kinga Białek, tutorka Szkoły Edukacji PAFW i UW, dydaktyczka nauczania języka polskiego.

NSR zostały przygotowane na podstawie badań i z wykorzystaniem doświadczeń najlepszych ośrodków edukacyjnych na świecie. Opierają się na kilku założeniach dotyczących dobrych praktyk nauczania. Wiążą się z przekonaniem, że najważniejszym elementem nauczania jest stworzenie dobrego, wspierającego środowiska uczenia się dla każdego ucznia w klasie. Za tym idzie wiedza merytoryczna i dydaktyczna w zakresie nauczanego przedmiotu,

staranne i celowe planowanie, a także umiejętność zarządzania procesem uczenia się. Nauczycielskie Standardy Rozwoju są opisane w czterech obszarach: tworzenie środowiska uczenia się, wiedza o dziecku i jej nauczaniu, planowanie procesu dydaktycznego i zarządzanie procesem dydaktycznym.

NSR są na co dzień wykorzystywane w Szkole Edukacji: doświadczeni dydaktycy przekazują studentom informacje zwrotne do konspektów lub przeprowadzonych lekcji. Wspólnie pracują także nad sformułowaniem profesjonalnych celów rozwojowych.

„Nauczycielskie Standardy Rozwoju zostały pomyślane jako narzędzie, które można stosować także po zakończeniu etapu studiów, w codziennej pracy nauczycieli. Mogą stać się cennymi wskazówkami na dalsze lata praktyki zawodowej” – deklaruje dr Kinga Białek.

”

W Szkole Edukacji udało nam się opracować zbiór zasad, które można stosować uniwersalnie, w każdej klasie, nawet zróżnicowanej, i może to robić każdy nauczyciel.

—
dr Kinga Białek
tutorka Szkoły Edukacji PAFW i UW

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

RENOWATORNIA

Renowacja starych mebli jako przykład integracji międzypokoleniowej? Uczestnicy projektu „ReNOWAtornia” realizowanego w 2021 roku w gminie Bytoń w województwie kujawsko-pomorskim, w ramach konkursu „Seniorzy w Akcji”, pokazali, że to jest możliwe.

Dzięki inicjatywie animatorów – Edyty Świrskiej, artystki i projektantki wzornictwa współpracującej z Klubem Seniora w Stróżewie oraz Zygmunta Sosnowskiego – wieloletniego samorządowca i Prezesa Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Bytoń – powstała przestrzeń dla seniorów oraz wszystkich, którzy chcą wspólnie spędzić czas w atmosferze twórczej pracy. Na potrzeby warsztatu przystosowano pomieszczenie, które zostało nieodpłatnie użyczone pomysłodawcom przez władze gminy.

Uczestnicy projektu razem odnawiają stare przedmioty, poszukują ich historii. Wykonują również nowe meble i przedmioty użytkowe według wła-

snych pomysłów. Dodatkowo prowadzą bloga, na którym prezentują swoje prace, dzielą się wiedzą i zachęcają innych do wzięcia udziału w warsztatach. „Jestem ‘seniorem w akcji’ i bardzo z tego się cieszę. Dzięki temu projektowi mogę spotykać się z ludźmi, mogę z nimi pracować” – mówi Zygmunt Sosnowski.

„Przełamujemy bariery, daliśmy seniorom wolną rękę. Nieważne, czy masz 80 lat, czy 20 – stworzyliśmy miejsce, które nie jest ograniczone wiekiem. ‘ReNOWAtornia’ to nie tylko pracownia, w której rzeczy dostają nowe życie, ale i swoista renowatornia relacji w lokalnej społeczności” – cieszy się Edyta Świrska.

”

Przełamujemy bariery, daliśmy seniorom wolną rękę. Nieważne, czy masz 80 lat, czy 20 – stworzyliśmy miejsce, które nie jest ograniczone wiekiem.”

—
Edyta Świrska
animatorka społeczna

DZIAŁAJ LOKALNIE

„MYSIOWIEŻOWY OGRÓD PERMAKULTUROWY”

W 2021 roku w ramach ścieżki tematycznej „Działaj Lokalnie i Ekologicznie”, realizowanej we współpracy z Fundacją WWF Polska, dofinansowano 38 projektów prezentujących różnorodne podejścia do społecznego zaangażowania obywateli w ochronę środowiska.

Jednym z przedsięwzięć wykorzystujących rozwiązania proekologiczne a jednocześnie wpływającym na zmiany w przestrzeni publicznej jest projekt „Mysiewieży ogród permakulturowy” zrealizowany przez Stowarzyszenie Animacji Lokalnej Arkona w przedszkolu Mysia Wieża w Byczynie w województwie opolskim.

Uczestnicy projektu stworzyli ogród permakulturowy – czyli naturalny. Ideą takiego ogrodu jest uprawa roślin naturalnie występujących w danym klimacie oraz ekologiczne wykorzystanie surowców celem ochrony środowiska naturalnego. W takim ogrodzie deszczowa woda, rośliny, kompost zasilają się nawzajem i nic nie jest marnotrawione. Nie trzeba też importować żadnych surowców – do budowy zagonów służą okoliczne kamienie, gałęzie. Powstała również łąka kwietna, która jest jednocześnie strefą nektarodajną dla owadów. W betonowych donicach przy ścieżce prowadzącej do przedszkola posiano kwiaty jadalne.

Równolegle z tworzeniem strefy zielonej wokół przedszkola, zorganizowano cykl warsztatów dla dzieci, odbywających się na świeżym powietrzu, związanych tematycznie z ideą ogrodu permakulturowego: „Tworzenie i pielęgnacja ogródka”, „Dlaczego drzewa są dla nas ważne” i „Pożyteczne owady”.

Projekt cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony społeczności lokalnej, wzięło w nim udział 80 osób. „Przede wszystkim udało się wpłynąć na zmianę świadomości ekologicznej mieszkańców gminy oraz stworzyć spójną strefę zieloną wokół przedszkola, tak aby stała się miejscem do spędzania wolnego czasu dla dzieci, wraz z rodzicami, a także umożliwiającą prowadzenie zajęć o charakterze praktycznej edukacji ekologicznej” – mówi Paweł Zań, koordynator programu „Działaj Lokalnie” w Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce.

”

Udało się wpłynąć na zmianę świadomości ekologicznej mieszkańców gminy oraz stworzyć spójną strefę zieloną wokół przedszkola, tak aby stała się miejscem do spędzania wolnego czasu dla dzieci wraz z rodzicami.

Paweł Zań
koordynator programu „Działaj Lokalnie”

SEKTOR 3.0

MOBILNI DORADCY ODPOWIADAJĄ
NA WYZWANIE CZASU

Szkołą, konsultują i doradzają w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii.

W całej Polsce wspierają organizacje społeczne od wielu lat, bo uważają, że to ważne.

Mowa o Mobilnych Doradcach programu „Sektor 3.0”, grupie 60 wolontariuszy, których praca w czasach pandemii jest ważniejsza niż kiedykolwiek.

„Od momentu, kiedy pandemia zamknęła nas w domach i ograniczyła możliwość poruszania się – szkolenia i doradztwo prowadzimy całkowicie zdalnie. Rozpoczęliśmy działania m.in. od serii webinarów, podczas których pomagaliśmy organizacjom i nauczycielom zdobywać umiejętności cyfrowe pomocne w pracy i zdalnym nauczaniu. W ruch poszły drukarki 3D, na których produkowaliśmy przyłbice w ramach akcji #DrukarzeDlaSzpitali. Wielu Mobilnych Doradców rozpoczęło też działania edukacyjne w sieci tworząc kanały na YouTube z tutorialami, blogi i fanpage'e na Facebooku, gdzie publikowali pomocne treści i wskazywali dostępność zasobów w Internecie” – wyjaśnia Filip Jędruch, koordynator Sieci Mobilnych Doradców.

W 2021 roku Mobilni Doradcy programu „Sektor 3.0” udzielili blisko 250 porad związanych z wykorzysta-

niem nowoczesnych technologii w działaniach społecznych, w szczególności w zakresie przeciwdziałania skutkom pandemii. Ich wsparcie objęło m.in. dzieci, nauczycieli oraz seniorów wykluczonych cyfrowo, którym udzielili wsparcia w zakresie dostępu i wykorzystania sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Ponadto zaangażowali się w przygotowanie rekomendacji dla szkół dotyczących wykorzystania w czasie pandemii nowoczesnych technologii w edukacji.

„Edukacja i zaangażowanie to dwa słowa, które przyświecają dziś szczególnie pracy Mobilnych Doradców” – wskazuje Filip Jędruch.

”

Od momentu, kiedy pandemia zamknęła nas w domach i ograniczyła możliwość poruszania się – szkolenia i doradztwo prowadzimy całkowicie zdalnie.

Filip Jędruch

koordynator Sieci Mobilnych Doradców

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

JAK SKUTECZNIE ANIMOWAĆ SPOŁECZNOŚCI LOKALNE?

Jak organizować aktywność mieszkańców? Jak łączyć potencjały samorządów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych w działaniach służących dobru wspólnemu lokalnych społeczności?

Odpowiedzi na te i wiele innych pytań związanych z animowaniem społeczności lokalnych dostarcza publikacja „Metoda animacji społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego. Teoria i praktyka” wydana w 2021 roku przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce, w ramach programu „Lokalne Partnerstwa PAFW”. Jej autorami są prof. Anna Giza, dr Agata Komendant-Brodowska, dr Anna Baczko-Dombi i Tomasz Schimanek.

Jest to monografia metody animacji społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego. Istotą metody jest oparcie działań animacyjnych na pięciu, wzajemnie powiązanych elementach: diagnozie społeczności lokalnej, wspólnej wizji, dobru wspólnym, partnerstwie lokalnym oraz korzyściach społecznych. Od 2008 roku metoda animacji jest wdrażana przez międzysektorowe partnerstwa lokalne.

„Metoda nie tylko pomaga aktywizować społeczności lokalne do działań na rzecz dóbr wspólnych,

które same definiują, ale umożliwia również organizowanie tych działań w formule partnerstwa oraz integrowanie wokół nich ludzi, instytucji i organizacji. Dzięki temu wdrażanie metody przyczynia się do wzmacniania lokalnego kapitału społecznego i rozwoju społeczności lokalnych” – wyjaśnia Paweł Łukasiak, Prezes Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce.

Publikacja ma charakter naukowy; opisuje metodę oraz sposób jej wdrażania: od genezy poprzez podstawy teoretyczne i praktyczne, główne elementy metody oraz doświadczenia w jej stosowaniu przez partnerstwa lokalne. Przedstawia również wnioski i rekomendacje sformułowane na podstawie badań ewaluacyjnych.

Monografia jest dostępna do pobrania na stronie lokalnepartnerstwa.org.pl.

Metoda nie tylko pomaga aktywizować społeczności lokalne do działań na rzecz dóbr wspólnych, które same definiują, ale umożliwia również organizowanie tych działań w formule partnerstwa oraz integrowanie wokół nich ludzi, instytucji i organizacji.

—
Paweł Łukasiak

Prezes Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

JAK PRZYGOTOWAĆ I Z SUKCESEM ZREALIZOWAĆ PROJEKT W BIBLIOTECIE

Realizacja projektów społecznych w bibliotece nie jest zadaniem łatwym, choć bardzo satysfakcjonującym. Dla wielu placówek takie projekty to codzienność – dzięki nim można stale rozwijać i wzbogacać ofertę biblioteczną, wprowadzając usługi i działania, które odpowiadają potrzebom mieszkańców. To także możliwość pozyskania dodatkowych funduszy na rozwój placówki bibliotecznej i zdobycia nowych umiejętności dla jej pracowników.

Mając na uwadze potrzeby bibliotekarzy i uwarunkowania pandemiczne, Program Rozwoju Bibliotek zaoferował im w 2021 roku bezpłatny kurs e-learningowy poświęcony przygotowywaniu i realizacji projektów społecznych.

„Przygotowaliśmy go z myślą o bibliotekarkach i bibliotekarzach pracujących w bibliotekach publicznych, a jego treści są podane w praktyczny, przystępny sposób, dostosowane do realiów bibliotek. Kurs przeznaczony jest do samodzielnej nauki, wystarczy utworzyć konto na internetowej platformie Moodle i rozpocząć naukę” – tłumaczy Agnieszka Koszowska, Redaktorka, Koordynatorka Projektów w Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI).

Na tematykę kursu składa się 20 modułów, m.in. podstawy zarządzania projektami, zarządzanie finansami, analiza ryzyka czy komunikacja w projek-

cie. Dodatkowo, w ramach Programu Rozwoju Bibliotek FRSI zorganizowała 3 webinaria poświęcone realizacji projektów przez bibliotekarzy, w których wzięło udział blisko 350 osób.

„Nauczyłam się jak ważna i wielopłaszczyznowa jest komunikacja w projekcie”, „nabrałam pewności względem moich umiejętności zarządzania zespołem”, „zastosowałam metodę ‘drzewa projektu’ planując działania” – to tylko niektóre opinie uczestników zebrane w ankietach.

W minionym roku kurs ukończyło 250 osób. Ukończenie jest honorowane certyfikatem wystawionym przez FRSI.

Kurs „Jak przygotować i z sukcesem realizować projekt” jest dostępny bez ograniczeń czasowych na stronie biblioteki.org.

”

Przygotowaliśmy kurs z myślą o bibliotekarkach i bibliotekarzach pracujących w bibliotekach publicznych, a jego treści są podane w praktyczny, przystępny sposób, dostosowane do realiów bibliotek.

—
Agnieszka Koszowska

Redaktorka, Koordynatorka Projektów
w Fundacji Rozwoju Społeczeństwa
Informacyjnego

ZIELONY LIDER

ANDREW NAGORSKI Z WIZYTĄ W KLEMBOWIE

Celem październikowej wizyty Przewodniczącego Rady Dyrektorów PAFW w Klembowie (województwo mazowieckie), któremu towarzyszyli Grzegorz Jędrys, Dyrektor Przedstawicielstwa PAFW w Polsce oraz Agnieszka Mazur, Dyrektor Programowa PAFW, było spotkanie z uczestnikami pilotażowego przedsięwzięcia „Zielony Lider” oraz zapoznanie się z jego efektami.

Pilotaż realizowany był od lutego do listopada 2021 roku przez Fundację Sendzimira, której przedstawicielki – Ilona Gosk, Dyrektor Zarządzająca oraz Maria Wiśnicka, koordynatorka pilotażu – uczestniczyły w spotkaniu w Urzędzie Gminy Klembów.

Wójt gminy Klembów, Rafał Mathiak, a także Marcin Piotrowski ze Stowarzyszenia Animacji Kultury Pogranicza Folkowisko z Gorajca oraz Katarzyna Fornal-Urbańczyk z Urzędu Miasta Zamość, zaprezentowali swoje działania proekologiczne podjęte dzięki udziałowi w pilotażu „Zielonego Lidera”.

W Klembowie wypromowano wśród mieszkańców gminy pomysł kompostowania, dzięki czemu ogra-

niczono ilość odbieranych bioodpadów. Z kolei w Zamościu, na jednym z osiedli powstało modelowe rozwiązanie zagospodarowania wód opadowych, zaś organizatorzy festiwalu Folkowisko znacznie zmniejszyli ilość odpadów zmieszanych i zwiększyli segregowalność odpadów festiwalowych, m.in. rezygnując z naczyń jednorazowych oraz promując postawy proekologiczne wśród uczestników festiwalu.

„Oprócz wiedzy wyniesionej z pilotażu, jego wartością jest możliwość poznania liderów z różnych części Polski, wymiana doświadczeń i wzajemne inspiracje w obszarze ochrony środowiska i klimatu” – mówi Maria Wiśnicka z Fundacji Sendzimira.

”

Wartością „Zielonego Lidera” jest możliwość poznania liderów z różnych części Polski, wymiana doświadczeń i wzajemne inspiracje w obszarze ochrony środowiska i klimatu

—
Maria Wiśnicka
koordynatorka programu

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

JUBILEUSZ 20-LECIA PROGRAMU „RITA”

Blisko 60 organizacji pozarządowych z Polski i organizacji partnerskich z krajów Europy Środkowej i Wschodniej wzięło udział w spotkaniu „Ambasadorzy Przemian w Regionie”, które odbyło się online 11 czerwca 2021 roku. Było ono okazją do podsumowania 20-lecia programu „Przemiany w Regionie” (RITA); jego jubileusz w roku ubiegłym nie odbył się ze względu na pandemię.

Spotkanie rozpoczęło się od wystąpienia Prezesa PAFW Jerzego Koźmińskiego, które było poświęcone ponad 20-letniej historii programu „RITA” i jego efektom. Prezes PAFW podkreślił m.in., że dzięki programowi „Przemiany w Regionie” powstało środowisko ludzi prawdziwie zaangażowanych we wspieranie prodemokratycznych i wolnorynkowych przemian w krajach Europy Wschodniej, Południowego Kaukazu i Azji Centralnej. Z kolei Martyna Bogaczyk, Prezes Zarządu Fundacji Edukacja dla Demokracji, podkreśliła znaczenie dobrych relacji międzyludzkich, które poprzez program „RITA” budują zaufanie i otwartość, a także sprawność w komunikacji oraz zaangażowanie, które wpływają na ciągłość kontaktów między uczestnikami projektów. Pierwszą część spotkania zakończyła prezentacja 20 lat doświadczeń programu przygotowana przez koordynatorki projektów – Ewę Sobiesak i Agnieszkę Świeczkę. W minionych dwóch dekadach, w ramach programu, przeprowadzono 1124 projekty, w których uczestniczyło ok. 3400 osób z 11 krajów.

Uczestnicy spotkania wzięli udział w panelu dyskusyjnym „Społeczności i społeczeństwa w i po pan-

demii – wyzwania, zmiany i powroty” poświęconego przede wszystkim wpływowi pandemii na rozwój społeczeństwa obywatelskiego w krajach objętych programem „RITA”. Ponadto odbyły się trzy spotkania tematyczne: „Polskie doświadczenia w obszarze ekologii i ochrony środowiska”, prowadzący: Agnieszka Makowska i Piotr Trzaskowski z Fundacji Ziarno, „Działania lokalne w i po pandemii”, prowadząca: Martyna Studzińska z Federacji Mazowia oraz „Skąd czerpiemy informacje”, które poprowadził Maciej Sopyło z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Wymianie doświadczeń i rozmowom z ekspertami służyły tzw. stoliki krajowe, czyli spotkania gości z Ukrainy, Białorusi, Gruzji i Kaukazu Południowego oraz Azji Centralnej. Po części oficjalnej odbyły się warsztaty na temat kultury Gruzji i kuchni gruzińskiej.

Z okazji jubileuszu wydana została publikacja „Dwie dekady współpracy. 20 lat Programu RITA – Przemiany w Regionie” prezentująca dorobek i doświadczenia tego przedsięwzięcia.

Z okazji jubileuszu wydana została publikacja „Dwie dekady współpracy. 20 lat Programu RITA – Przemiany w Regionie” prezentująca dorobek i doświadczenia tego przedsięwzięcia.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

› SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	56
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2021 R.	58
› INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.	61

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
sporządzone na dzień i za rok zakończony 31
grudnia 2021 r. oraz raport niezależnego biegłego
rewidenta**

Deloitte Audyt
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.
al. Jana Pawła II 22
00-133 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Korporacją”), z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki, na które składają się: skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku, skonsolidowane sprawozdanie z działalności i skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony w tym dniu wraz z informacją dodatkową do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zawierające streszczenie przyjętych kluczowych zasad rachunkowości („Skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem załączone Skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie i we wszystkich istotnych aspektach, skonsolidowaną sytuację finansową Korporacji na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz jej skonsolidowany wynik finansowy i skonsolidowane przepływy pieniężne za okres zakończony w tym dniu zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz przyjętymi zasadami rachunkowości.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania (ISAs). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego*.

Jesteśmy niezależni od spółek Korporacji zgodnie z zasadami etyki zawodowej określonymi w przyjętym przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów Międzynarodowym Kodeksie etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowe standardy niezależności) („Kodeks etyki”) opracowanym i zatwierdzonym przez Radę Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem etyki.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Odpowiedzialność Kierownictwa za Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownictwo jest odpowiedzialne za sporządzenie i rzetelną prezentację Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz za kontrolę wewnętrzną, którą Kierownictwo uznaje za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie Skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Kierownictwo jest odpowiedzialne za ocenę zdolności Korporacji do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Kierownictwo albo zamierza dokonać likwidacji Korporacji, albo zaniechać prowadzenia działalności, albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Osoby sprawujące nadzór są odpowiedzialne za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Korporacji.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS 0000446833, NIP: 527-020-07-86, REGON: 010076870

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z ISAs zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podczas badania zgodnego z ISAs stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Korporacji;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych przez Kierownictwo;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Kierownictwo zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Korporacji do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Korporacja zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia oraz czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie do informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Korporacji w celu wyrażenia opinii na temat Skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Korporacji i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy osobom sprawującym nadzór informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Deloitte Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 29 kwietnia 2022 r.

Niniejszy dokument jest obcojęzyczną wersją oryginalnego raportu niezależnego audytora wydanego w angielskiej wersji językowej i wiążąca jest tylko wersja oryginalna. W przypadku rozbieżności między wersją polską i angielską, wersja angielska będzie rozstrzygająca.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

AKTYWA

AKTYWA:

Inwestycje wykazywane w wartości godziwej (Noty 3 i 6):	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 55 509 560
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	14 256 745
Inwestycje alternatywne	200 527 196
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	21 153 905
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (Noty 3 i 5)	24 421 119
Należności z tytułu wykupu inwestycji	283 963
Grunty i środki trwałe netto (Nota 7)	4 110 055
Pożyczki pomniejszone o odpis aktualizujący wartość udzielonych pożyczek (Nota 9)	4 591 410
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa	8 058 625
Aktywa razem	USD 332 912 578

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	USD 8 355 453
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	251 676
Zobowiązania razem	8 607 129

AKTYWA NETTO (Nota 2):

Podlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	-
Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	324 305 449
Razem zobowiązania i aktywa netto	USD 332 912 578

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

[Niniejsze sprawozdania są tłumaczeniem oryginalnych sprawozdań finansowych przygotowanych w języku angielskim, które zostały poddane weryfikacji przez Biegłego Rewidenta.]

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
ZA ROK ZAKOŃCZONY W DNIU 31 GRUDNIA 2021 R.

	Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów
Zmiany aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Przychody z tytułu odsetek i dywidend	USD 733 104
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1 431 926
Koszty działalności operacyjnej	567 810
Koszty biura	134 194
Amortyzacja	122 537
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	2 256 467
Dotacje (Nota 3)	(13 516 458)
Granty i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów na przychody	(15 039 821)
Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji (Nota 6)	19 189 065
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji (Nota 6)	12 513 907
Strata netto z tytułu różnic kursowych (Nota 3)	(825 252)
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	15 837 899
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na początek roku	308 467 550
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na koniec roku	USD 324 305 449

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
ZA ROK ZAKOŃCZONY W DNIU 31 GRUDNIA 2021 R.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów

USD 15 837 899

Korekty w celu uzgodnienia spadku wartości aktywów netto niepodlegających

Ograniczenia przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej:

Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji

(19 189 065)

Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji

(12 513 907)

Strata netto z tytułu różnic kursowych

825 252

Odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek

37 457

Amortyzacja

122 537

Zwiększenie odsetek naliczonych od pożyczek

(14 693)

Zmniejszenie odsetek naliczonych od inwestycji

16 772

Zwiększenie należności z tytułu umorzenia inwestycji

3 392 690

Spadek stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych aktywów

8 000 436

Spadek stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów

(22 543)

Wzrost stanu zobowiązań z tytułu dotacji

1 528 704

Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej

(1 978 461)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Wpływy ze sprzedaży/wykupu inwestycji

74 102 984

Wydatki na nabycie inwestycji

(73 040 525)

Udzielone pożyczki

(4 790 583)

Wpływy ze spłaty udzielonych pożyczek

4 150 279

Wydatki na nabycie środków trwałych

(38 859)

Wpływy netto z działalności inwestycyjnej

383 296

Wpływ zmiany kursu wymiany walut na środki pieniężne i ich ekwiwalenty

(1 104 996)

Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

(2 700 161)

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku

27 121 280

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku

USD 24 421 119

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją, a wspólnie ze swoją jednostką zależną, „Korporacją”) to amerykańska organizacja non-profit, założona w dniu 11 sierpnia 1999 r. Fundacja została założona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (zwany dalej „Funduszem”) w celu realizacji zadań określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act of 1989”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych sprzyjających demokratyzacji polskiej polityki i urynkowaniu polskiej gospodarki.

Działania Fundacji koncentrują się na trzech głównych obszarach: (i) inicjatywach w zakresie edukacji, (ii) rozwoju społeczności lokalnych oraz (iii) upowszechnianiu polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji zadań związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizacje zewnętrzne, którym powierza zarządzanie konkretnymi programami (zazwyczaj dobrze funkcjonujące polskie organizacje pozarządowe), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji. Fundacja nie posiada udziałów ani nie sprawuje kontroli w organizacjach zewnętrznych zarządzających programami.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo (zwane dalej „Przedstawicielstwem”), którego celem jest promowanie Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o. („PAFPIO”) jest osobno zarządzaną jednostką zależną Fundacji, zajmującą się udzielaniem pożyczek organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom i innym inicjatywom non-profit w Polsce. W dniu 31 maja 2011 r. Fundusz przekazał Fundacji 100% udziałów PAFPIO w formie dotacji. PAFPIO jest niezależnym i odrębnym od Fundacji podmiotem gospodarczym. Zważywszy, że Fundacja posiada wszystkie pozostające w obrocie udziały tego podmiotu, PAFPIO jest włączany do sprawozdań Fundacji zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”).

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki (US GAAP), Korporacja jest zobowiązana do przedstawienia skonsolidowanych informacji o swojej sytuacji finansowej i działalności w podziale na grupy aktywów netto. Na dzień 31 grudnia 2021 r. saldo aktywów netto w całości zaklasyfikowano jako aktywa netto nieograniczone warunkami narzuconymi przez fundatorów; Korporacja nie posiadała aktywów netto ograniczonych warunkami narzuconymi przez fundatorów ani aktywów netto wskazanych przez Radę Dyrektorów jako zastrzeżone.

3. PODSUMOWANIE ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych i zawiera dane finansowe Fundacji oraz PAFPIO, jedynej jednostki zależnej Fundacji. Przy konsolidacji wyeliminowano wszystkie salda rozliczeń wzajemnych i transakcji zawartych między tymi jednostkami.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

Szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, które wpływają na wartość wykazywanych aktywów i pasywów, na (i) aktywa i zobowiązania warunkowe ujawnione na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również na (ii) przychody i koszty wykazywane w okresie sprawozdawczym. Faktycznie osiągnięte wyniki mogą różnić się od wartości szacunkowych.

Inwestycje według wartości godziwej

Korporacja ujmuje transakcje inwestycyjne w dniu ich zawarcia. Przychody z tytułu odsetek i dywidend, niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności. Inwestycje Korporacji wchodzi w skład aktywów Fundacji. Korporacja korzysta z usług profesjonalnych firm inwestycyjnych i doradców, którzy zarządzają inwestycjami i nadzorują ich stan. Szczegółowy opis inwestycji Korporacji wykazanych w wartości godziwej znajduje się w Nocie 6. Inwestycje wyceniane w wartości godziwej klasyfikowane są zgodnie z „hierarchią wartości godziwej” lub wyceniane w wartości netto aktywów („NAV”). Szczegółowy opis stosowanych metod przedstawiono poniżej.

Inwestycje wyceniane w wartości godziwej, klasyfikowane zgodnie z hierarchią wartości godziwej

Inwestycje Korporacji sklasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej są wyceniane w wartości godziwej i ujawniane zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawioną w standardzie „Kodyfikacja standardów rachunkowości” (Accounting Standards Codification, ASC) temat 820, „Ujawnianie i wycena wartości godziwej” opracowanego przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (Financial Accounting Standards Board). Hierarchia wartości godziwej określa wartość godziwą jako cenę możliwą do uzyskania w standardowej transakcji sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania, przeprowadzonej między uczestnikami rynku w dniu wyceny. Klasyfikację inwestycji Korporacji zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawiono poniżej:

Poziom 1: Ta metoda wykorzystuje jako dane wejściowe notowane, niekorygowane ceny identycznych aktywów lub zobowiązań z aktywnych rynków, do których jednostka ma dostęp na koniec okresu sprawozdawczego.

Poziom 2: Dane wejściowe nie są cenami notowanymi na aktywnych rynkach, można je zaobserwować (bezpośrednio lub pośrednio) na rynku na koniec okresu sprawozdawczego, zaś wartość godziwą można ustalić przy użyciu modeli lub innych metod wyceny.

Poziom 3: Dane wejściowe to informacje, których nie można zaobserwować na rynku, ponieważ dane aktywa lub zobowiązania nie są przedmiotem obrotu (lub obrót ten jest bardzo mały), a jednostka sprawozdawcza wykorzystuje szacunki i założenia dotyczące wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym założenia dotyczące ryzyka. Dane służące do ustalania wartości godziwej są w dużej mierze oparte na subiektywnej ocenie. Ze względu na istotną niepewność tych szacunków wielkości te mogą znacząco różnić się od wartości wykorzystywanych w przypadku istnienia aktywnego rynku obrotu tymi aktywami i zobowiązaniami.

Poziom klasyfikacji instrumentu finansowego w ramach hierarchii wartości godziwej wyznacza się na podstawie danych wejściowych najniższego szczebla, które mają istotny wpływ na wycenę wartości godziwej. Poniżej przedstawiono opis metod wyceny instrumentów wycenianych w wartości godziwej, z uwzględnieniem ogólnej klasyfikacji tych instrumentów zgodnie z hierarchią wartości godziwej:

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu (papiery wartościowe emitowane przez polski rząd) wycenia się na podstawie kursu zamknięcia podawanego przez najważniejsze giełdy. Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz niektóre papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu należą do pierwszego poziomu hierarchii wartości godziwej.

Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa i papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Są to publiczne jednostki inwestycyjne wyceniane na podstawie wartości NAV określonej przez zarządzające nimi podmioty. W przypadku publicznych funduszy inwestycyjnych wartość aktywów netto (NAV) stanowi cena rynkowa, klasyfikowana na pierwszym poziomie hierarchii wartości godziwej.

Inwestycje klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej, podlegające wycenie w wartości aktywów netto

Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto ze względów praktycznych wycenia się na podstawie NAV jednostki inwestycyjnej. NAV wylicza się jako wartość aktywów stanowiących własność tej jednostki inwestycyjnej, pomniejszoną o jej zobowiązania. Wartość godziwa inwestycji wycenianych na podstawie NAV stanowi część NAV przypisaną Korporacji i obejmuje inwestycje alternatywne oraz prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:

Inwestycje alternatywne: Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV określoną przez podmioty nimi zarządzające. Inwestycje uznane przez jednostkę zarządzającą za niemożliwe do upłynnienia i/lub nieposiadające łatwej do sprawdzenia wartości rynkowej wycenia się na podstawie bieżących szacunków dokonanych przez zarządzających jednostkami inwestycyjnymi. Metody wyceny i dane wsadowe ustala zarządzający jednostką inwestycyjną.

Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa: Jest to prywatna jednostka inwestycyjna wyceniana na podstawie wartości NAV określonej przez podmiot zarządzający. NAV prywatnego funduszu inwestycyjnego, o którym mowa powyżej, to cena jego jednostek uczestnictwa, która nie jest ceną notowaną na aktywnym rynku, lecz wyliczaną na podstawie inwestycji pozostających w obrocie na aktywnym rynku. Korporacja może dokonać wykupu inwestycji w dniu jej wyceny lub w krótkim terminie bez żadnych ograniczeń.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych Korporacja uznaje za ekwiwalenty środków pieniężnych wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy na dzień ich nabycia. Na dzień 31 grudnia 2021 r. Korporacja nie posiadała środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania.

Dotacje i zobowiązania z tytułu dotacji

Dotacje są ujmowane jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz zobowiązania z tytułu dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z chwilą zatwierdzenia zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z beneficjentem oraz podpisania umowy dotacji przez strony.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

Otrzymane granty

Otrzymane granty są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako przychód w okresie, w którym została zawarta umowa grantu pomiędzy Korporacją a darczyńcą, jeżeli darczyńca nie ustanowił żadnych warunków lub w przypadku, gdy warunki zostały nałożone, ale prawdopodobieństwo, że Korporacja ich nie spełni, jest niewielkie. W 2021 r. nie otrzymano żadnych grantów.

Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się metodą memoriałową. Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w okresie, w którym ogłoszona została wypłata dywidendy, jeżeli Korporacja była w posiadaniu danego papieru wartościowego na dzień ustalenia prawa do dywidendy.

Waluta obca

Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Korporacji jest dolar amerykański (USD). Walutą funkcjonalną Przedstawicielstwa Fundacji i PAFPIO jest polski złoty (PLN). Przychody i koszty denominowane w PLN przeliczane są na USD w ciągu roku po aktualnych kursach wymiany. Aktywa i zobowiązania denominowane w PLN przelicza się po kursie spot obowiązującym na koniec roku. Korekty z przeszacowania i przeliczenia ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

Usługi świadczone bezpłatnie

Członkowie Rady Dyrektorów Korporacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Osoby te poświęcają Korporacji znaczną ilość czasu. W Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu takich nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Przewodniczący Rady Dyrektorów Korporacji („Przewodniczący”) otrzymuje honorarium z tytułu pełnienia swojej funkcji. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji, niebędący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za konsultacje wspierające programy Fundacji w Polsce. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów oraz Przewodniczącego wyniosło 93 659 USD.

Amortyzacja

Grunty i środki trwałe są początkowo wykazywane w cenie nabycia. Wszelkie środki trwałe oprócz gruntów, które nie podlegają amortyzacji, amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie użytkowania w następujący sposób: podniesienie wartości gruntu – 15 lat, budynki – 39 lat, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, meble i samochody – od 3 do 5 lat.

Koszty działalności operacyjnej

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, honoraria wypłacane polskim członkom Rady Dyrektorów i Przewodniczącemu, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia, koszty administracyjne oraz podatek VAT i podatek dochodowy płacony przez PAFPIO, a także odpisy aktualizujące wartość udzielanych pożyczek klasyfikowane są jako koszty działalności operacyjnej.

Ryzyko kredytowe

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez kontrahenta. O ile odpowiednie dokumenty nie stanowią inaczej, Korporacja nie wymaga zabezpieczenia instrumentów finansowych ani kredytów, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2021 r. w Korporacji występowała ekspozycja kredytowa wynikająca głównie z instrumentów dłużnych wchodzących w skład jej portfela inwestycyjnego oraz z pożyczek udzielonych przez PAFPIO. Maksymalny poziom ryzyka poniesienia strat na tych aktywach odzwierciedlają odpowiednie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

4. DOTACJA Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz w porozumieniu z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz zwrócił 120 mln USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł pozostałe aktywa do Fundacji zgodnie z umową dotacji podpisaną między Funduszem a Fundacją (z późniejszymi zmianami, „Umowa dotacji”). Łączna kwota przekazana przez Fundusz Fundacji wyniosła 255,3 mln USD i została zaksięgowana jako aktywa netto niepodlegające ograniczeniom. Zgodnie z ostatnim aneksem do Umowy dotacji, została ona rozwiązana wraz z likwidacją Funduszu w dniu 27 grudnia 2011 r., z wyjątkiem pewnych postanowień, które pozostały w mocy po jej rozwiązaniu, w tym postanowienia, zgodnie z którym Rząd Stanów Zjednoczonych ma prawo zażądać od Fundacji zwrotu aktywów otrzymanych od Funduszu, łącznie z osiągniętym na nich zyskiem, do Skarbu Państwa USA, jeżeli uzna, że Fundacja dotowała lub w inny sposób finansowała działalność niezgodną z prawem.

5. ZARZĄDZENIE ZASOBAMI PŁYNNYMI

Fundacja polega na zwrotach ze swojego portfela inwestycyjnego („Portfel”), a PAFPIO opiera się na dochodach z tytułu odsetek z pożyczek udzielonych na wydatki operacyjne, które stanowią koszty poniesione w celu realizacji misji Fundacji i misji PAFPIO. Fundacja przyjęła politykę inwestycyjną regulującą zarządzanie Portfelem, która obejmuje politykę wydatków przewidującą, że roczne wydatki, obejmujące dotacje i koszty działalności operacyjnej, powinny opierać się na około 5,0% średniej wartości Portfela na koniec kwartału za ostatnie dwanaście kwartałów. W celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki pieniężne związane z działalnością operacyjną w ciągu jednego roku od dnia bilansowego, Korporacja dysponowała zasobami płynnymi w wysokości 24,4 mln USD w gotówce. Około 95% wydatków Fundacji to wydatki w polskich złotych. Na dzień 31 grudnia 2021 roku wydatki Fundacji w polskich złotych obejmowały 1,7 roku. Ponadto, dzienna płynność wynosi 69,8 mln USD inwestycji Korporacji według wartości godziwej. Ani środki pieniężne w gotówce ani też żadna z inwestycji Korporacji nie podlegają jakimkolwiek ograniczeniom narzuconym przez fundatora lub zarząd.

6. INWESTYCJE WYKAZYWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Opis metodologii i założeń przyjętych do określania wartości godziwej Inwestycji Korporacji znajduje się powyżej w Nocie 3 „Inwestycje wykazywane w wartości godziwej”. Koszt, wartość godziwą i skumulowane niezrealizowane zyski z inwestycji na dzień 31 grudnia 2021 r. przedstawia poniższa tabela.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

	Koszt	Wartość godziwa	Skumulowany niezrealizowany wzrost wartości
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 19 981 854	USD 55 509 560	USD 35 527 706
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	14 355 070	14 256 745	(98 325)
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	123 904 452	200 527 196	76 622 744
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	9 752 993	21 153 905	11 400 912
	USD 167 994 369	USD 291 447 406	USD 123 453 037

W poniższej tabeli przedstawiono niezrealizowany i zrealizowany zysk (stratę) netto z inwestycji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 r.:

	Niezrealizowany wzrost /(spadek) wartości netto	Zrealizowany zysk / (strata) netto
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:		
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 1 742 413	USD 8 423 303
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	(147 055)	(64 269)
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):		
Inwestycje alternatywne	12 655 364	6 937 044
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	(1 736 815)	3 892 987
	USD 12 513 907	USD 19 189 065

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

W poniższej tabeli przedstawiono inwestycje Korporacji na dzień 31 grudnia 2021 roku, wykazywane w wartości godziwej w poszczególnych okresach rozliczeniowych według poziomów hierarchii opisanych w Nocie 3:

	Ceny identycznych aktywów notowane na aktywnych rynkach (Poziom 1)	Wyceniane w wartości aktywów netto	Razem
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD 55 509 560	USD -	USD 55 509 560
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	14 256 745	-	14 256 745
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	-	200 527 196	200 527 196
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	-	21 153 905	21 153 905
	USD 69 766 305	USD 221 681 101	USD 291 447 406
% całkowitej kwoty	24,0%	76,0%	100,0%

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 r. inwestycje Fundacji, po potrąceniu zewnętrznych i bezpośrednich wewnętrznych kosztów inwestycji, charakteryzowały się roczną stopą zwrotu wynoszącą (10,49%).

W pozostałych aktywach na dzień 31 grudnia 2021 r. ujęto także 8,0 mln USD środków finansowych Korporacji przechowywanych na koncie subskrypcji dwóch nowych alternatywnych inwestycji do zatwierdzenia przez każdy z tych funduszy, co nastąpiło dnia 1 stycznia 2022 r. Korporacja zainwestowała kolejne 3 mln USD w fundusz inwestujący w podmioty działające w prywatnym i publicznym sektorze ochrony zdrowia oraz sektorze nauk biomedycznych. Fundusz podlega wykupowi co kwartał, przy zachowaniu 90-dniowego okresu powiadomienia o wykupie. Korporacja zainwestowała 5,0 mln USD w drugi fundusz, który realizuje wyłącznie strategię long equity w międzynarodowe large caps. Fundusz podlega wykupowi co miesiąc, przy zachowaniu 30-dniowego okresu powiadomienia o wykupie. Inwestycje będą wyceniane na podstawie wartości NAV określonej przez ich podmioty zarządzające i klasyfikowane na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie bilansów otwarcia z bilansami zamknięcia dla aktywów klasyfikowanych na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej:

	Inwestycje alternatywne	Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	Razem
Bilans otwarcia	USD 163 148 393	USD 26 997 733	USD 190 146 126
Przesunięcia do Poziomu 3	-	-	-
Przesunięcia z Poziomu 3	-	-	-
Zysk netto za okres (razem) uwzględniony we wzroście aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów (razem)	19 592 408	2 156 172	21 748 580
Zakupy	42 486 372	-	42 486 372
Sprzedaż	(24 699 977)	(8 000 000)	(32 699 977)
Bilans zamknięcia	USD 200 527 196	USD 21 153 905	USD 221 681 101

W poniższej tabeli przedstawiono informacje o inwestycjach Korporacji wycenianych ze względów praktycznych metodą wartości aktywów netto funduszy inwestycyjnych, sklasyfikowanych według strategii inwestycyjnej, na dzień 31 grudnia 2021 roku:

	Wartość godziwa	Częstotliwość wykupu	Okres od powiadomienia do wykupu	
<u>Inwestycje alternatywne:</u>				
Multi-strategy	USD 45 913 966	Raz na kwartał	45–90 dni	(a)
Rynki wschodzące	10 350 298	Raz w miesiącu	20–60 dni	(b)
Fundusze long/short	27 925 436	Patrz nota.	30–90 dni	(c)
Tylko fundusze long	92 846 617	Zob. nota.	Zob. nota.	(d)
Private equity	23 490 879	Niepodlegające możliwości wykupu	Nie dotyczy	(e)
	200 527 196			
<u>Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:</u>				
Międzynarodowe	21 153 905	Raz w miesiącu	10 dni roboczych	(f)
	USD 221 681 101			

Poza pozycjami przedstawionymi w notcie (e) poniżej wynoszącymi łącznie 11,7 mln USD Korporacja nie posiada niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych. Kwota uzyskana ostatecznie z potencjalnej sprzedaży inwestycji wycenianych w NAV różniłaby się prawdopodobnie od wartości godziwej tych inwestycji na dzień 31 grudnia 2021 r.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

- a) Multi-strategy: Do tej kategorii należą alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują różnorodne strategie inwestowania, w tym long/short equity, event-driven, kredytowe, merger arbitrage, aktywa zagrożone i transakcje prywatne, przede wszystkim w USA i krajach należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.
- b) Rynki wschodzące: Kategoria ta obejmuje jeden alternatywny fundusz inwestycyjny, który realizuje wyłącznie strategię long equity na rynkach wschodzących. Fundusz inwestuje głównie w spółki zlokalizowane w krajach objętych indeksem rynków wschodzących MSCI oraz indeksem rynków granicznych MSCI.
- c) Fundusze long/short equity: Kategoria ta obejmuje trzy alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują strategię long/short equity. Pierwszy fundusz ma udziały w spółkach prywatnych lub niepiętnych, których likwidacja nastąpi, gdy umożliwią to warunki rynkowe, przepisy i ograniczenia dotyczące transferów (3% tej kategorii). Pozostałe dwa fundusze dokonują inwestycji w sektorach technologii globalnych, mediów i telekomunikacji. Częstotliwość wykupu inwestycji należących do tej kategorii wynosi: (i) 31% podlega wykupowi co kwartał, (ii) 66% podlega rocznemu wykupowi po dniu 1 stycznia 2022 r., a (iii) 3% aktualnie nie podlega wykupowi.
- d) Long Only: Kategoria ta obejmuje siedem inwestycji, które (i) ukierunkowane są na inwestycje w sektorze opieki zdrowotnej, przemysłu i dóbr luksusowych (trzy spółki), (ii) inwestują głównie w equity amerykańskie, (iii) inwestują w spółki mieszczące się w Stanach Zjednoczonych, rynkach międzynarodowych i wschodzących, (iv) inwestują w międzynarodowe large caps, oraz (v) inwestują w spółki small cap. 49% inwestycji w tej kategorii podlega miesięcznemu wykupowi, a 38% kwartalnemu. 13% inwestycji należących do tej kategorii podlega wykupowi co trzy lata, za uprzednim 150-dniowym powiadomieniem, od dnia 31 grudnia 2022 r. oraz co trzy lata w rocznicę tej daty.
- e) Private equity: Korporacja zainwestowała w jedenaście funduszy private equity. Fundusze te nie kwalifikują się do wykupu, ponieważ oczekuje się podziału zysku po sprzedaży aktywów przez fundusze. Nie ma możliwości oszacowania okresu, w którym aktywa te zostaną sprzedane. Zgodnie z dokumentami funduszy podział zysku powinien nastąpić przed datą zakończenia każdej inwestycji, którą można przesunąć. Kategoria ta obejmuje (i) dwie inwestycje w fundusze private equity, inwestujące w północnoamerykańskim sektorze energetycznym, Korporacja zobowiązała się zainwestować w te fundusze 9,0 mln USD, po 4,5 mln USD w każdy. Na dzień 31 grudnia 2021 roku wartość pozostałego zobowiązania Korporacji wobec obu funduszy wynosiła 0,5 mln USD. Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2022 i 2025 r., (ii) inwestycja w dwa fundusze private equity, inwestujące w rozwój i ekspansję jednostek z sektora opieki zdrowotnej, przede wszystkim w specjalistyczne środki farmaceutyczne, technologie medyczne i sektory usług zdrowotnych; Korporacja zobowiązała się zainwestować 10,0 mln USD w te fundusze. Na dzień 31 grudnia 2021 roku, wartość jej zobowiązania wobec tych funduszy wynosiła 3,3 mln USD, Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2025 i 2029 r., (iii) inwestycja w dwa kryzysowe fundusze private equity specjalizujące się w inwestycjach w okresach kryzysu rynkowego. Fundusze są ukierunkowane na zakup papierów wartościowych firm na krawędzi bankructwa, przede wszystkim w USA i w krajach OECD; Korporacja zobowiązała się zainwestować w ten fundusz 10,0 mln USD. Na dzień 31 grudnia 2021 roku jej zobowiązanie wobec tego funduszu wynosiło 4,8 mln USD. Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2024 i 2028 r., (iv) inwestycja w globalnie zdywersyfikowany portfel funduszy venture capital, która jest ukierunkowana także na możliwości współinwestowania; Korporacja zobowiązała się zainwestować 1,5 mln USD w ten fundusz oraz,

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

na dzień 31 grudnia 2021 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,3 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na 2031 r., (v) inwestycja w fundusz funduszy dążący do stworzenia skoncentrowanego portfela zobowiązań pierwotnych i wtórnych wobec renomowanych i dobrze się zapowiadających funduszy venture capital, a także inwestycje bezpośrednie w spółki w fazie wzrostowej; Korporacja zobowiązała się zainwestować 1,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2021 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,9 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na 2035 r., (vi) inwestycja fundusz private equity inwestujący w spółki w najwcześniejszym etapie wzrostu i spółki o trwałym wzroście na rynkach prywatnych. Korporacja zobowiązała się zainwestować 0,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2021 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,4 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na rok 2031, (iii) inwestycja w dwa kryzysowe fundusze private equity inwestujące w spółki z siedzibami głównie w USA, Chinach i Indiach, które są dynamicznie rozwijającymi się liderami rynkowymi specjalizującymi się w technologicznych innowacjach w usługach finansowych i internetowych, oprogramowaniach dla przedsiębiorstw oraz branży konsumenckiej. Korporacja zobowiązała się zainwestować 3,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2021 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 1,5 mln USD. Daty zakończenia tego funduszu przypadają na rok 2031.

- f) Międzynarodowe: Kategoria ta obejmuje jeden fundusz inwestycyjny, którego celem jest osiągnięcie długoterminowego wzrostu przede wszystkim poprzez inwestowanie w zdywersyfikowany portfel papierów wartościowych spółek (z wyjątkiem producentów wyrobów tytoniowych) mających siedzibę w dowolnym kraju poza Stanami Zjednoczonymi. Fundusz inwestuje przede wszystkim na ustabilizowanych rynkach międzynarodowych, jednak część aktywów funduszu może być inwestowana w papiery wartościowe i waluty na rynkach wschodzących.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

7. GRUNTY I ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2021 r. grunty i środki trwałe obejmowały:

Grunty	USD 1 913 359
Podniesienie wartości gruntów	174 158
Budynek	2 769 692
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie	127 974
Umeblowanie i wyposażenie	299 558
Samochody	82 615
	5 367 356
Minus umorzenie i amortyzacja	1 257 301
Wartość księgowa netto	USD 4 110 055

8. METODA PORÓWNAWCZA I ALOKACJA WYDATKÓW

Wydatki na działalność Korporacji poniesione w celu realizacji misji Fundacji oraz misji PAFPIO są klasyfikowane jako dotacje i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności („Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów”), których klasyfikacja według metody porównawczej przedstawia się następująco:

	Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów i dotacji	Programy	Zarządzanie i Ogólne
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	USD 1 431 926	USD 992 758	USD 439 168
Koszty działalności operacyjnej	567 810	118 801	449 009
Koszty biura	134 194	90 674	43 520
Amortyzacja	122 537	77 117	45 420
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	2 256 467	1 279 350	977 117
Dotacje	13 516 458	13 516 458	-
Dotacje i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów	USD 15 772 925	USD 14 795 808	USD 977 117

Wydatki na usługi w zakresie programów obejmują usługi świadczone na rzecz beneficjentów wypełniających misję Fundacji oraz misję PAFPIO („Usługi w zakresie programów”). Koszty zarządzania i koszty ogólne obejmują koszty wszystkich innych działań Korporacji, które związane są z Usługami w zakresie programów („Zarządzanie i kwestie ogólne”). Wydatki przypisywane są do kategorii według metody porównawczej w następujący sposób: (i) wynagrodzenia i świadczenia pracownicze oraz amortyzacja są alokowane na pracownika na podstawie szacunkowego czasu i wysiłku według metody porównawczej; (ii) koszty operacyjne są alokowane na pracownika na podstawie szacunkowego czasu

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

i wysiłku według metody porównawczej lub są przypisywane do kategorii Zarządzanie i ogólne, jeśli nie mają charakteru wydatków programowych; (iii) Koszty biura określane są na podstawie metrażu i szacunków wyliczeń pracownika dotyczących włożonych czasu i wysiłku według metody porównawczej. (iv) dotacje klasyfikowane są jako Usługi w zakresie programów. W 2021 roku, Korporacja nie poniosła żadnych wydatków związanych z pozyskiwaniem środków finansowych.

9. POŻYCZKI I ODPISY AKTUALIZUJĄCE WARTOŚĆ POŻYCZEK

Pożyczki udzielane są przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO) i wykazywane w pozostałej do spłaty kwocie kapitału z naliczonymi odsetkami, pomniejszonej o wartość odpisu na wypadek nieściągalności pożyczki. Odsetki od pożyczek ujmują się w przychodach i wylicza na podstawie pozostałych do spłaty kwot kapitału przy zastosowaniu odpowiedniej stawki. Z naliczania odsetek rezygnuje się w momencie wypowiedzenia umowy pożyczki lub powstania wątpliwości co do jej ściągalności.

Odpis aktualizujący wartość pożyczek jest utrzymywany na takim poziomie ustalonym przez kierownictwo PAFPIO, żeby jego wartość wystarczała do pokrycia potencjalnych strat w portfelu pożyczek. Wartość tę ustala się na podstawie ryzyka straty związanego z sytuacją konkretnego pożyczkobiorcy, w tym z jego sytuacją finansową, historią spłaty zobowiązań i wartością zabezpieczeń, a także innych czynników i szacunków, które podlegają zmianie w miarę upływu czasu. Szacunki ryzyka straty oraz wysokości odpisu od pożyczki mają charakter subiektywny, a ostateczna wysokość strat może się od nich różnić. Wartości szacunkowe podlegają okresowym przeglądom, których dokonuje kierownictwo PAFPIO. Niezbędne korekty ujmują się w okresach, w których kierownictwo otrzymało informację o konieczności ich wprowadzenia. Odpis aktualizujący wartość pożyczek: (i) zwiększa się o kwoty rezerw na wypadek nieściągalności; (ii) zmniejsza się o kwoty pożyczek odzyskanych, na które uprzednio ujęto rezerwę na wypadek nieściągalności; (iii) zmniejsza się o odpisy. Działania windykacyjne kontynuują się po spisaniu pożyczki w straty przez kierownictwo PAFPIO, co umożliwia odzyskanie należnych kwot.

Zmiany stanu odpisu aktualizującego wartość pożyczek ujętego przez PAFPIO za rok zakończony 31 grudnia 2021 roku są następujące:

Bilans otwarcia	USD 309 370
Dodatkowy odpis aktualizujący odniesiony w koszty operacyjne	37 457
Odzyskane pożyczki uprzednio objęte odpisem aktualizacyjnym	(12 748)
Pożyczki spisane	(189 067)
Korekta z tytułu przewalutowania	(23 220)
Bilans zamknięcia	<u>USD 121 792</u>

10. ZOBOWIĄZANIA BILANSOWE I POZABILANSOWE

Na dzień 31 grudnia 2021 r. Korporacja zatwierdziła 21 programów o łącznej wartości 14,2 mln USD których realizacja była uwarunkowana zakończeniem negocjacji dotyczących dotacji i podpisania umowy dotacji satysfakcjonującej strony. Po 31 grudnia 2021 roku Fundacja podpisała umowy dotacji dotyczące tych programów na łączną kwotę wynoszącą 3,2 mln USD.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO

SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

Jak ujawniono w notcie nr 6, na dzień 31 grudnia 2021 r. zobowiązania Fundacji wobec funduszy private equity wynosiły 11,7 mln USD. Po dniu 31 grudnia 2021 r. Korporacja sfinansowała przedmiotowe zobowiązania w kwocie 2,2 mln USD.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. PAFPIO udzieliła gwarancji w wysokości 381 774 USD w celu zabezpieczenia wyników dwóch polskich organizacji pozarządowych w ramach umów dotacji i pożyczek. Gwarancje wygasają dnia 31 grudnia 2022 r. W zakresie, w jakim organizacje pozarządowe będące beneficjentami tych gwarancji nie wywiążą się ze swoich zobowiązań, zobowiązania PAFPIO będą równe powyższymi kwotom.

11. KORONAWIRUS (COVID-19)

W dniu 30 stycznia 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła epidemię koronawirusa zagrożeniem dla zdrowia publicznego o zasięgu krajowym, a 11 marca 2020 r. ogłosiła pandemię koronawirusa („Pandemię”). Choć wybuch pandemii doprowadził do znacznego spadku wartości portfela inwestycyjnego Fundacji, w późniejszych okresach wartość portfela wzrosła. Na dzień 31 grudnia 2021 r. wartość aktywów netto wynosiła 323,93 mln USD. Na całym świecie i w Polsce podjęto działania na rzecz zatrzymania Pandemii. Wprowadzono, między innymi, ograniczenia w zakresie podróży, obowiązek kwarantanny, nakazy samoizolacji, jak również przymusowe i dobrowolne zamknięcie działalności przedsiębiorstw i miejsc publicznych. Pandemia COVID-19 i działania podjęte na rzecz łagodzenia jej skutków wywarły istotny wpływ na polską gospodarkę. Ocenia się, że ta tendencja zostanie utrzymana. W praktyce Pandemia nie wywarła wpływu na szacunki, działalność i aktywa Korporacji. Kierownictwo monitoruje potencjalny wpływ Pandemii COVID-19 na Korporację na bieżąco.

12. STATUS PODATKOWY

Stany Zjednoczone Ameryki

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie art. 501(c)(4) amerykańskiego Kodeksu Podatkowego (ang. *Internal Revenue Code*). Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

Polska

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce. PAFPIO jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 r., podatek dochodowy PAFPIO wyniósł 23 206 USD i został ujęty w kosztach operacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

13. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Trwający w Ukrainie konflikt zbrojny i nałożone na Federację Rosyjską sankcje mogą wpłynąć na gospodarkę Polski, Europy i całego świata. Działania programowe Korporacji obejmują programy realizowane w Polsce, skierowane do przedstawicieli, partnerów, studentów i specjalistów z państw Europy Środkowo-Wschodniej, Kaukazu Południowego, Azji Środkowej, Ukrainy, Białorusi i Rosji. Działania programowe Fundacji finansowane są ze zwrotów z portfela inwestycyjnego („Portfel”), na który sytuacja w Ukrainie, Rosji i Białorusi nie ma istotnego bezpośredniego wpływu. Sytuacja w tych państwach może wpłynąć na światowe rynki finansowe oraz ogólną sytuację gospodarczą, co może wywrzeć wpływ na niektóre założenia i szacunki związane z Portfelem. W rezultacie konieczne mogą okazać się korekty

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.

wartości księgowej Portfela w kolejnym roku obrotowym. Na obecnym etapie kierownictwo nie jest w stanie wiarygodnie oszacować możliwego wpływu bieżących zdarzeń, ponieważ sytuacja zmienia się z dnia na dzień. Środki płynne dostępne dla Korporacji z nawiązką zaspokajają potrzeby finansowe w kolejnym roku obrotowym, a obecna sytuacja nie miała negatywnego oddziaływania na działania programowe.

Korporacja oceniła wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego do dnia 29 kwietnia 2022 r., czyli daty sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, i uznała, że nie wystąpiły żadne dodatkowe zdarzenia wymagające uwzględnienia w formie korekt lub ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2021 r.

RADA DYREKTORÓW

* stan na czerwiec 2022

ANDREW NAGORSKI – PRZEWODNICZĄCY

Wielokrotnie nagradzany dziennikarz i pisarz, były korespondent zagraniczny i Szef Redakcji (Senior Editor) Newsweek International

JOSEPH C. BELL

Senior Counsel w Hogan Lovells

ALFRED B. BIEĆ

Były Podsekretarz Stanu w Urzędzie Rady Ministrów, Sekretarz KERM, były Prezes Zarządu Banku PEKAO Nowy Jork i Banku Pocztowego

ANGELA BRAV

Prezes Zarządu Hertz International

ANNA FORMALCZYK

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

GEOFFREY HOGUET

Członek Zarządu GRH Holdings, LLC

JOHN KASNICKI

Dyrektor Zarządzający ds. Inwestycji, Summit Rock Advisors

KATARZYNA KIELI

Prezes i Dyrektor Zarządzająca Warner Bros. Discovery Poland and CEO TVN

JERZY KOŹMIŃSKI

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

STEPHEN D. MULL

Prorektor ds. Polityki Zagranicznej Uniwersytetu Virginia, były Ambasador USA w Litwie i Polsce

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI

Prezydent Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

SYLWIA WILKOS

Producent i reżyser filmowy, Prezes Scorpio Studio, wykładowca akademicki nauk humanistycznych

MARK BRZEZIŃSKI - AMBASADOR USA W POLSCE

Gość Honorowy Rady Dyrektorów

CZŁONKAMI RADY DYREKTORÓW BYLI:

MAREK BELKA – w latach 2000-2010

MICHAŁ BONI – w latach 2000-2008

COLIN G. CAMPBELL – w 2000 roku

CHRISTOPHER R. HILL – w latach 2010-2022

DAVID NIEMIEC – w latach 2011-2020

CARLA H. SKODINSKI – w latach 2009-2022

JOHN P. BIRKELUND † – w latach 2000-2019

FREDERICK M. BOHEN † – w latach 2003-2013

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI † – w latach 2000-2015

JOHN H'DARMS † – w latach 2000-2002

ROBERT G. FARIS † – w latach 2000-2015

ALEKSANDER KOJ † – w latach 2000-2010

NICHOLAS A. REY † – w latach 2000-2009

ZARZĄD I PRACOWNICY

* stan na czerwiec 2022

Prezes Fundacji

JERZY KOŹMIŃSKI

Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce

GRZEGORZ JĘDRYS

Dyrektorzy Programowi:

RADOSŁAW JASIŃSKI

JOANNA LEMPART

MARIANNA HAJDUKIEWICZ

AGNIESZKA MAZUR

RENATA KOŹLICKA-GLIŃSKA (urlop wychowawczy)

Dyrektor Finansowy

i Sekretarz Rady Dyrektorów

NORMAN E. HASLUN III

Starszy Konsultant

C. DOUGLAS ADES

Kierownicy Programowi:

MIROŚLAW CZYŻEWSKI

KATARZYNA ŚWIĄTKIEWICZ

KALINA GRZESZUK-ZAJĄCZKOWSKA

Główna Księgowa

AGNIESZKA KWIATKOWSKA

Kontroler Finansowy Programów

JUSTYNA PODRAZA

Specjalista ds. Public Relations

PRZEMYSŁAW ZAROŃ

Analitik

MACIEJ MAKULSKI

Księgowość

GRAŻYNA SKRZYPIEC

Asystenci / Administracja:

JULIA CHĘCIŃSKA

IZABELA STAWSKA

TOMASZ WOJCIECHOWSKI

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

250 Park Avenue, 7th Floor
New York, NY 10177, USA
tel. 212 572-6200

PRZEDSTAWICIELSTWO PAFW W POLSCE

ul. Królowej Marysieńki 48
02-954 Warszawa
tel. (48 22) 550-28-00
fax (48 22) 550-28-01
e-mail: paff@pafw.pl
www.pafw.pl